

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711

Predlagane so izpremembe volilnega reda in društvenega zakona

Število poslancev se po novem zakonskem načrtu zviša na 350 — Olajšave za ustanavljanje političnih strank

Notranji minister g. Živojin Lazić je predložil v torek narodni skupščini načrt zakona o izpremembah in dopolnitvah sedanjega društvenega in zborovalnega zakona in načrt zakona o izpremembi sedanjega volilnega reda za volitve narodnih poslancev. Oba zakonska načrta spadata v okvir onih ukrepov, ki predstavljajo povratek v redne politične razmere. Glavno jedro izprememb je v tem, da se omogočita tudi manjšim političnim skupinam ustanovitev strank in sodelovanje v parlamentarnem in strankarskopoličnem življenju. V naslednjem navajamo v glavnih obrisih važnejše točke, ki izpreminjajo sedanje določbe:

Splošna določila volilnega reda.

Na vsak srez naj po novem načrtu odpade nacionalno po en poslanec, tako da se voli v dravski banovini 25, v savski 69, v vrbaski 20, v primorski 21, v drinski 37, v zetski 32, v dunavski 50, v moravski 40, v vardarski 44 poslancev. Razen tega volijo sedeži banovin, ki imajo nad 50.000 do 100.000 prebivalcev, po enega poslanca, oni nad 100.000 prebivalcev pa po dva poslanca. Upravno področje Beograda, Zemuna in Pančeva voli tri poslanca. K temu pride še toliko poslancev, kolikor je nosilcev državnih list, ki so dobile nad 50.000 glasov.

Volilne pravice nimajo: 1.) kdor je bil z izvršno obsodbo obsojen na robijo ali na strogi zapor, dokler se mu ne povrnejo častne pravice; 2.) kdor je bil z izvršno obsodbo obsojen na izgubo častnih pravic za čas, dokler traja ta kazen; 3.) kdor je v konkurzu; 4.) kdor je pod skrbstvom; 5.) kdor je bil z izvršno obsodbo obsojen na izgubo volilne pravice zaradi volilnih prestopkov.

Ukine se določba, da sme vsak kandidirati le v enem srezu.

Poslanski mandat izgubi: 1.) kdor je izgubil volilno pravico; 2.) kdor je v času trajanja svojega poslanskega mandata bil sprejet v državno službo; 3.) kdor v času poslanskega mandata dela z državo dobavne ali podjetniške posle.

Sestavljanje in vlaganje kandidatnih list.

Najkasneje 15 dni (do sedaj 25 dni) pred volitvami se morajo predložiti državne kandidatne liste kasacijskemu sodišču v Beogradu v potrditev.

Na novo se predpisuje, kako se državne kandidatne liste sestavljajo. Način je v glavnem enak dosedanjemu. Nove in važne so naslednje določbe: Dva upravna sreza se morata spojiti v eno volilno enoto, ako je število prebivalcev manjše od 50.000, a samo v mejah iste banovine. Listo predloži najmanj po 30 delegatov iz vsake volilne enote od polovice skupnega števila uprav-

nih srezov v državi in tako, da so te volilne enote na ozemlju vsaj dveh tretjin banovin. Do sedaj je bilo potreba po 60 podpisov iz vsakega sreza.

Vsaka državna kandidatna lista mora imeti najmanj enega kandidata v vsaki volilni enoti, odnosno dva ali tri, kjer se voli več poslancev. Vsak kandidat mora imeti namestnika. V isti volilni enoti more imeti vsaka državna lista tudi več sreskih kandidatov. Vsak kandidat pa sme kandidirati največ v dveh volilnih enotah (dosedaj le v enem srezu), seveda pa vedno na isti državni listi. Isto velja za namestnike. Tudi kandidat je lahko namestnik v drugem srezu.

Državno kandidatno listo mora najmanj pet predlagatelj predložiti kasacijskemu sodišču v Beogradu. Sodišče bo najprej ugotovilo, ali ustreza lista vsem zahtevam zakona, nato pa bo listo potrdilo. Storit mora to v 48 urah (dosedaj v 24 urah). V ostalem je postopek enak dosedanjemu.

Državna kandidatna lista, izročena kasacijskemu sodišču v Beogradu, četudi še ni potrjena, se ne more preklicati, niti se ne morejo na njej izvršiti kakršnekoli izpremembe. Če pa kdo izmed predlaganih kandidatov umre ali izgubi pravico do izvolitve, se lahko namesto njega predloži drug kandidat. Ta izprememba se lahko izvrši do 48 ur (dosedaj 5 dni) pred volitvami.

Če je potrjena od kasacijskega sodišča samo ena državna kandidatna lista, se vrši glasovanje samo za to listo. V tem primeru se v spojenih srezih proglasi za narodna poslanca kandidat in njegov namestnik.

Dodelitev mandatov.

Na osnovi izida volitev ugotovi glavni volilni odbor najprej, katera izmed državnih kandidatnih list je dobila največ glasov. Glavni volilni odbor bo potrdil za poslance nosilce vseh onih državnih kandidatnih list, ki so dobile nad 50 tisoč glasov v vsej državi. Državna kandidatna lista, ki je dobila največje število glasov v vsej državi, dobi tri petine (dosedaj dve tretjini) skupnega števila narodnih poslancev. Te tri petine se razdele po banovinah sorazmerno po številu poslancev, ki pripada vsaki banovini, tako da dobi dravska 16, savska 43, vrbaska 12, primorska 13, drinska 23, zetska 19, dunavska 31, moravska 24 in vardarska 27 mandatov. Mandati se v banovinah razdele po vrsti na one sreze, ki so dobili za dotično listo največje število glasov. Glavni volilni odbor bo proglasil za narodne poslance one sreske kandidate, ki so dobili med vsemi kandidati tega sreza, vezani za to listo, največ glasov.

Število mandatov, ki preostane po odbitku treh petin, dodeljenih najmočnejši državni listi,

razdeli glavni volilni odbor na naslednji način:

1.) Ako je skupno število glasov, ki so jih dobile vse ostale državne kandidatne liste, manjše od števila glasov najmočnejše državne kandidatne liste, potem se ta ostanek deli med vse državne kandidatne liste, torej tudi ono, ki je že dobila tri petine mandatov, in to po banovinah v razmerju s številom glasov, ki so ga v dotični banovini prejele posamezne liste.

2.) Ako je skupno število glasov vseh ostalih državnih kandidatnih list večje ali enako številu glasov najmočnejše kandidatne liste, potem se najmočnejša državna kandidatna lista pri razdelitvi ostanka mandatov ne vzame v poštev, marveč se mandati razdele samo med ostale liste.

3.) Ako kaka državna kandidatna lista v vsej državi ni dobila niti toliko glasov, kolikor je bilo potrebno predlagatelj, potem dotična kandidatna lista sploh ne sodeluje pri razdelitvi mandatov.

Ako bi dve državni kandidatni listi kot najmočnejši dobili enako število glasov, potem se volitve ponove drugo prihodnjo nedeljo, ko ugotovi volilni izid glavni volilni odbor.

*

Olajšave za ustanavljanje političnih strank po izpremembah društvenega zakona.

Zakon o društvih in zborovanjih se izpremeni v onih določbah, ki se nanašajo na snovanje političnih strank. Izpremembe so naslednje:

Ako se namerava osnovati politična stranka, mora najmanj 100 osnovateljev predložiti program in pravila stranke z lastnorčno podpisano izjavo notranjemu ministru. Podpisniki te izjave (ustanovitelji) morajo biti navedeni s točnimi imeni z označbo poklicev in krajev stalnih bivališč. Odlok, s katerim se dovoli ali pa ne dovoli osnovanje politične stranke, mora izdati notranji minister v roku meseca dni po sprejemu prijave. Do sedaj tega roka ni bilo. Odlok notranjega ministra je končen in proti njemu ni pravnega leka. Odlok notranjega ministra se mora dostaviti enemu podpisnikov prijave proti pismenemu potrdilu v roku 10 dni od dneva, ko je bil izdan. Odlok, s katerim se dopušča osnovanje politične stranke, se objavi v roku desetih dni v «Službenih Novinah». Ko so podpisniki prijave sprejeli odlok, s katerim se odobrava osnovanje stranke, lahko začnejo nabirati člane in ustanavljati organizacijo.

Organiziranje politične stranke se mora izvršiti tako, da mora imeti stranka organizacijo z najmanj 30 člani v polovici skupnega števila srezov v državi in v najmanj dveh tretjinah vseh banovin (do sedaj po 60 članov v vseh srezih).

Po končani organizaciji politične stranke so osnovatelji dolžni predložiti notranjemu ministru dokaz, da je stranka organizirana po teh določbah. Po predložitvi te prijave izda notranje ministrstvo v roku meseca dni (do sedaj dva meseca) končni odlok, ali dovoli, da dotična politična stranka obstaja in deluje.

Križev pot naših izseljencev

Zadnja nedelja sivega novembra je posvečena v naši državi bratom v tujini — izseljencem. Dolga leta je bila tujina večša, ki je vabila naše ljudi v svet. Ne bi bili šli za vabljenim bleskom, če bi jim bila dajala domača gruda dovolj kruha. Kruha ni bilo, ne denarja. Eden je lahko ostal doma na dedni grudi, drugi so morali v tujino.

Da si prislužijo s trdim delom denar za domačijo, so šli fantje v Ameriko, Vestfalijo, Kanado, Francijo in drugam, se tamkaj zagrizli v zemljo in jih je upregel stroj v svoje telege. Naše gorice je uničila v 80 letih minulega stoletja krvava uš. Vina ni bilo, ne denarja za kruh in obleke, in so dolgov segali že do strehe bornih bajt, da je bila nevarnost, da izgubijo še streho nad glavo. Pa so šli trpini čez mejo, čez morje, da se rešijo dolgov in preskrbijo svojce s potrebnim denarjem, dokler spet ne okošatijo gorice. Vas za vasjo se je praznila. Ponekod so ostali doma le starei, otroci in žene, ki jim je bilo trpljenje edini tovariš pri delu. Vračali so se možje čez leta in go-

spodarili pametno, kakor jih je izučila tujina. Drugi so pošiljali ženam vozovnice, da so šle za njimi v tujino, poprodavši vse, kar jih je vezalo za domačo grudo.

Mnogo teh beguncev od domače grude se je po vojni spet zbralo okrog svoje matere domovine in jo bogatilo s svojimi prihranki. Drugi so ostali v tujini, ki jim je bila postala domovina, ker jim je dajala obilno belega kruha in vsega na pretek. Dokler je po vojni v redu tekla svetovnega gospodarstva, ni bilo izseljenskega vprašanja. Ko je pa prišlo kolesje tega stroja v nered in so začeli ugašati plavži in mirovati šahti ter so odpustitve delavstva na dnevnem redu, se je pojavilo pred nami izseljensko vprašanje v vsej svoji grozi — grozi zato, ker domovina nima ne kruha in ne denarja, da reši kri naše krvi pred pošastjo gladi in obupa. Kdo bo pomagal in kako, razmišljanju o tem naj velja prihodnja nedelja.

Državni proračun za leto 1933./1934.

Manjši je za 884 milijonov dinarjev od letošnjega

Finančni minister dr. Milorad Djordjević je predložil v soboto narodni skupščini v razpravo in odobritev predlog državnega proračuna za leto 1933./1934. Predlog proračuna je bil takoj izročen finančnemu odboru skupščine v razpravo. V soboto opoldne je finančni minister dr. Djordjević sprejel novinarje in jim podal daljšo izjavo, iz katere posnemamo:

Predlog proračuna za leto 1933./1934. je bil izdelan v prvi vrsti s težnjo, da se državni izdatki zmanjšajo na najnižjo možno mero in se spravijo v sklad s sedanjim stanjem narodnega gospodarstva. Skupna vsota predloženega proračuna znaša 10.438.326.575 Din. Proračun za leto 1932./1933. je bil odobren v skupni vsoti 11.323.200.000 Din, tako da znaša razlika 844 milijonov 873.421 Din. V primeri s proračunom za leto 1931./1932., ki je potekel letos meseca aprila, pa se ta razlika poveča na vsoto okroglih 3800 milijonov dinarjev.

Proračun splošne državne uprave znaša 6.989.896.910 Din in je manjši od sedanjega proračuna za 585.623.755 Din. Proračun državnih gospodarskih podjetij, ki pokrivajo svoje izdatke z lastnimi dohodki kot samoupravne ustanove, znaša v izdatkih in dohodkih 3.448.429.669 Din ali za 299.649.666 Din manj od sedanjega proračuna. Višek dohodkov nad izdatki teh podjetij, ki služi delno tudi za pokritje splošne državne uprave, znaša 525.251.967 Din ali 217.702.955 Din manj kakor v letošnjem proračunu.

Vsi veliki napor in izredni ukrepi, ki se zrcalijo v sestavi državnega proračuna, imajo za svoj skrajni cilj proračunsko ravnotežje, ki je največja skrb kraljevske vlade na področju finančne politike in ki se mora ohraniti za vsako ceno.

Kar se tiče posameznih razdelitev izdatkov in njihovega razmerja nasproti sedanjemu proračunu, je novi predlog proračuna sestavljen takole:

Pri trganju v ZOBELH IN GLAVI

navadno priporočajo
masažo
za masažo

ALGA

Steklenica Din 14.—

Oglas registriran pod S. br. 25.892/32.

Splošni državni izdatki.

1. Vrhovna državna uprava	151.553.223 Din
2. Pokojnine in invalidnine	915.738.432 „
3. Državni dolgovi	1.187.228.820 „
4. Ministrstvo pravde	358.514.186 „
5. Ministrstvo prosvete	784.671.999 „
6. Ministrstvo za zunanje zadeve	120.973.717 „
7. Ministrstvo za notranje zadeve	551.114.183 „
8. Ministrstvo za finance	303.207.958 „
9. Ministrstvo za vojsko in mornarico	2.001.900.000 „
10. Ministrstvo za gradbe	164.420.900 „
11. Ministrstvo za promet	152.530.804 „
12. Ministrstvo za kmetijstvo	61.886.584 „
13. Ministrstvo za trgovino in industrijo	45.429.487 „
14. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje	150.756.418 „
15. Ministrstvo za telesno vzgojo	14.970.000 „
16. Proračunski rezervni krediti	5.000.000 „

Skupaj . . . 6.989.896.910 Din

lansko leto . . . 7.575.120.665 „

letos manj . . . 585.223.755 „

Izdatki državnih podjetij in ustanov.

1. Ministrstvo za prosveto	23.683.082 Din
2. Ministrstvo za finance	539.267.212 „
3. Ministrstvo za promet	2.458.386.644 „
4. Ministrstvo za kmetijstvo	55.343.195 „
5. Ministrstvo za trgovino in industrijo	16.254.252 „
6. Ministrstvo za gozdove in rudnike	31.711.489 „
7. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje	53.783.395 „

Skupaj . . . 3.448.429.669 Din

lansko leto . . . 3.748.079.135 „

letos manj . . . 299.649.666 „

Gustav Strniša:

Greh in pokora

«Kaj misliš fant, ali si kriv? Kar naravnost povej! Prav iz srca mi odgovori!»

«Nisem!»

«Tako?»

Sodnik se je pognal kvisku kakor žoga, pričel letati po pisarni, opazovati slepeca. Pri tem je nervozno mahal s palcem desne roke in govoril:

«Poznam fanta. V življenju ni imel sreče. Slep je bil. Od matere so ga baje kar nasilno odtrgali. Njen mož ga je sovražil, ker je bil deček nezakonski. Oddali so ga njegovemu očetu. Ta je imel hudobno ženo, ki je dečka pretepala, zmerjala. Fant je trpel, čakal. Ko je njegova muka postala prehuda, je pograbil nož, prerezal otroku svoje mučiteljice vrat. Pri tem je menda še pozabil, da je umoril svojega polbrata, kajti tisti otrok je bil sin njegovega očeta.»

«Moj brat je bil? Saj res, moj brat je bil, moja kri. Šele vi ste me spomnili, se je dramilo v Tomaževi duši.»

«Da! Ta slepec je bil morilec, kriv je bil umora! Kajne?»

«Ne, ne! Ne tajim, da nisem deteta umoril, tajim pa, da bi bil kriv umora! Dejanje priznam, ne pa krivde!»

«Zato ga priznaš, ker ga ne moreš tajiti! Ti si ptič! Moder si fant! To ti ne bo pomagalo! Seveda, sam si bil pri otroku. Našli so ga s prerezanim vratom. Ti si imel pri aretaciji krvav

nož in krvav robec. Preplašen si bil. Sam si priznal, da si res umoril dete. Torej je umor brez miselnosti tajiti! A krivdo tajiš! Menda boš dejal, da nisi imel namena, otroka umoriti, temveč ga samo z nožem preplašiti ali samo tako malo poščegetati ali kaj? Govori! Govori!»

«Ne samo, da nisem imel namena, temveč na umor sploh nisem mislil. Zato ne vem, da sem ga započel, čeprav vem, da sem otroku prerezal vrat.»

«Dobro! Toda preden si pristopil k zibelki, si vendar nekaj mislil! Segel si v žep, potegnil iz njega nož, ga odprl. Ali si nameraval tedaj olupiti jabolko ali odrezati otroku glavo? Zdaj povej! Brez oklevanja! Kaj si mislil med tem?»

«Na svojo nesrečo, na osamelost, na slepoto, na divjo, brezsrčno gospodinjo. Ne vem, kaj vse sem mislil. Govoril sem pa najbrže drugače. Morda o umoru. Nisem se nanj pripravljval. Misel se je pojavila, se razvila v meni že med tem, ko nisem več mislil na umor, ko je v duši že prevladala druga misel: bolečina, trpljenje, jeza na ves svet.»

Sodnik ga je še razno izpraševal, poizvedoval, kakšen občutek ima do žensk, ga lovil v raznih rečeh, ga izpraševal, kakšen je bil nasproti živini, ali je bil z njo dober, ali je čutil do nje mržnjo, ali jo je rad trpinčil.

«Ti, ali si mnogo premišljal?» ga je nenadno vprašal. «Kajne, slep človek ima pred seboj vse temno, mračno? Povej mi, ali te je kdaj bolela glava, ali si čutil hud pritisk na možgane, ali te je zbadalo.»

«Nikoli! Mislil sem res mnogo, a glava je ostala vedno vedra čista. Nikoli me ni bolela!»

«Poslušaj fant!»

«Ali ti ni kdaj napadla čudna misel kar takole na lepem? Recimo, da so ljudje živali na štirih nogah? Da oživljajo razni predmeti, kakor mize, stoli? Ali ni pričelo kaj sličnega siliti v tvojo glavo?»

«Tega nisem doživel. Takih trenutkov ne poznam v svoji notranjosti.»

«Kako si potem mogel smatrati otroka za hudička?»

«Tega mnenja ni ustvarila moja misel, temveč otrokova zunanost. Bil je ves hrapav po obrazu. Čutil sem njegovo hrapavo kožo. Smatral sem ga za nekaj drugega, kakor je bil v resnici.»

«Kako se počutiš v ječi?»

«Slabo! Tesnoba je čutim, čeprav je vse samo ne vidim! Pa razne misli me mučijo!»

«Vidiš! Skesan in spokojen boš naposled vse priznal.»

Sodnik je ukazal Tomaza odvesti.

Ko se je obdvoje vrnil v ječo, ga je na mal minilo vse veselje do življenja, vsak up na rešitev.

Dotipal je svoje ležišče, padel na postelj in obležal kakor mrtev.

Ta trenutek je spoznal, zakaj je tako otožen. Bil je sam brez vsakega živega bitja poleg sebe. Vse, kar je imel, ljubil, je smatral obenem za del svoje opore, čeprav je vedel, da mu tisto bitje

Splošni državni dohodki.

1. Neposredni davki	1.808.000.000 Din
2. Posredni davki	2.880.000.000 „
3. Monopoli (višek dohodkov)	1.605.730.500 „
4. Državno gospodarstvo (višek dohodkov)	3.532.201 „
5. Razni dohodki	159.914.443 „

Skupni dohodki 6.985.966.910 Din

v letošnjem proračunu 7.575.190.665 „
manj kakor v prejšnjem letu 555.223.755 „

Dohodi državnih ustanov in ustanov.

1. Ministrstvo za prosveto	35.500.000 Din
2. Ministrstvo za finance	556.015.651 „
3. Ministrstvo za promet	2813.151.047 „
4. Ministrstvo za kmetijstvo	57.242.103 „
5. Ministrstvo za trgovino in industrijo	33.000.000 „
6. Ministrstvo za gozdove in rudnike	3.783.000 „

Skupaj 3.597.872.208 Din

v letošnjem proračunu 4.501.034.207 „
torej manj predvideno 517.352.934 „

Zatem je izjavil finančni minister novinarjem, da predlog finančnega zakona ne vsebuje nobenih novih določb.

Pristopanje k Vojniški družbi!

v resnici ne more nič pomagati. Vedel pa je, da mu ta bitja lahko občutek slepote, ki ga stiska in trpinči.

Koliko rajši bi čakal na sodbo pri znanem, pa če bi ga še tako trpinčila gospodinja. Imel bi bil svoje krave, ovce, pastirje na naši. Imel bi prirodo okoli sebe.

Oglasil se je pri njem odvetnik, ki mu je določen za zagovornika.

Ko je mladenič zvedel, zakaj je prišel, je stegnil roko, hoteč otipati njegov obraz.

Zagovornik se je razhudil:

«Kaj želiš od mene? Zakaj hoes s prsti po mojem obrazu? Brodi po svojem licu, če hočeš!»

«Gospod, vaš obraz moram otipati!»

«Čemu ta neumnost? Ali nisi pri pameti?»

Tomaž mu je obrnil hrbet. Na nobeno vprašanje ni odgovoril.

«Ali boš govoril ali ne? V tvoje dobro poizvedujem!» se je repenčil advokat.

Tomaž je molčal.

«Zakaj me hočeš otipati po obrazu?»

«Poznati vas moram. Če se vam hočem zaupati, vas moram poznati! Jaz se ne bom zaupal ne sodniku, ne porotnikom tako kakor vam. Svojo dušo vam moram prepustiti, da bo govorila iz vas za mene.»

Odvetnik se je nasmehnil in pustil, da so Tomaževi prsti nalahno zbrzeli čez njegov prijazen obraz.

«Ali mi boš zdaj zaupal?»

Hmeljarji naj se ne zanašajo na Ameriko

Ze pred volitvami se je mnogo pisalo in govorilo o ugodnem razvoju kupčije s hmeljem, če bo zmagal pristaš mokrih v Ameriki, Roosevelt. Hmeljarji vseh okolišev so spet začeli upati, da bo nastal preokret v hmeljski krizi in da bodo nastopili spet dobri časi. Tudi po naših krajih, zlasti med tistimi hmeljarji, ki so prav pri zadnji krizi največ trpeli in so precej v dolgovi, se opaža neko vznemirjenje. Povsod se ti pogovarjajo, koliko hmelja bi kazalo na novo nasaditi.

Da se ne bodo ponovili bridki časi pravkar minulih let, moramo vsem, ki stavijo nade na zlate čase, ki so po njihovem mnenju že kar pred vrati, odločno odsvetovati napravljanje novih nasadov. Nade, da bo Amerika dober odjemalec hmelja v bodočih letih, so namreč prazne, in to iz dveh razlogov. Prvi je, da ima Amerika sama obsežne hmeljnike, ki jih bodo ond tni hme-

ljarji gotovo tako povečali, da bodo lahko vecino potrebe krili z domačim blagom. Drugi razlog, da ni upati na dobre cene iz Amerike, je ta, da Amerika nikoli ni plačevala visokih cen za evropski hmelj, ker jih ni mogla zaradi precejšnje carine (okrog 15 denarjev od vsakega kilograma uvoženega hmelja).

Pričakovati je, da je nedavna bridka šola izučila naše ljudi, da ne bodo spet silili v nesrečo. Tistim, ki se mislijo na novo oprijeti hmeljarstva, odločno odsvetujemo vsak poizkus, izkušeni savinjski hmeljarji pa naj nikar ne zasajajo na slepo novih nasadov in prav nikomur naj ne prodajajo sadežev. Kakor je bridek, je vendar resničen star hmeljarski pregovor: Hmelj še ni nikogar resno obogatil in za stalno, pač pa je spravil že marsikoga na beraško palico!

Osrednji pomožni odbor dravske banovine pripravlja pomoč bednim in brezposelnim

Predsedni sredo so se na banski upravi nadaljevala posvetovanja glede pomožne akcije za brezposelnih in gluhih v dravski banovini. Seja je bila posvečena predvsem organizaciji osrednjega pomožnega odbora za dravsko banovino in njegovega izvrševalnega odseka. Ban g. dr. Marušič je izrazil prepričanje, da se bo z dolgoročno mnogo dosegle, čeprav vsega zla in gorja ne bo mogoče izbrisati. Banovna bo po svojih močeh pomagala in se bo povsod zavzela za pomoč tistim, ki so najbolj v stiski. Osredotočenje vse akcije je potrdilo zaradi pregleda in navdilo krajevnih in sreskih pomožnih odborov, v delu pa bo potrdilo in večje razširitev.

Nato je predlagal g. ban kot predsednik osrednjega pomožnega odbora, v katerem so zastopniki banke uprave, duhovščine, orožništva in dobrodelnih in nekaterih drugih društev, župani, njihovi pooblaščenici in drugi. Osrednji odbor je za v delo in izvrševanje letošnjih poslov izvolil ožji izvrševalni odbor, katerega predsednik je načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zbiranje g. dr. Fran Doljak.

Šef oddelka za socialno politiko pri banski upravi g. dr. Ivan Karlin je podal nato obširno poročilo o pomožni akciji države. Lani je dala

država dravski banovini brezplačno 77 vagonov k ruze, 28 vagonov pšenice ter 491 brezplačnih vozovnic, 200 vozovnic pa po polovični ceni. Za tekoče leto pripravlja novo akcijo in je poslala banovnam že potrebna navodila, da se izvede akcija že pred nastopom mraza. Brezposelnih je zabeleženih po borzah dela 100.000, poleg tega pa je še mnogo takih, ki in ajo malenkosten letni zaslužek (1000 do 2000 Din). Ministrstvo namerava za brezposelne, ki jih podpira borza dela, dovoliti dodatek čez proračun po 10 Din za osebo, za ženo in otroke pa po 3 Din. Za ostale potrebe bo treba dobiti sredstva s pomočjo občin, banovine in zasebne dobrodelnosti. Lani so dobili pri borzah dela prijavljeni brezposelni 15 milijonov dinarjev podpore. Na dravsko banovino je odpadlo na prve 2.790.000 na druge pa 900.000 Din. Poleg zgoraj navedenih brezposelnikov je še mnogo drugih sirmakov. Tudi te je predlagala banovina državi v pomoč. Po večjih občinah se bodo osnovali pomožni odbori. Glede postopajev je ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje mnenja, naj se na vsak način čimprej njihovo svobodno gibanje.

Nato je poročal g. dr. Fran Doljak, da s 23 v poletnih mesecih dobile vse večje občine na-

«Kako rad, g. spodi! Ne zamerite! Zda je moj prijatelj, zagovornik, a prej ste mi bili samo vsiljiv tujec, ki je hotel, da bi se mu zaupal.»

Odvetnik ga je pričel izpraševati. Segal je v potankosti, poizvedoval, kralj po njegovi notranjosti, tipal povsod. Njegova vprašanja so bila spet drugačna od sodnikovih. Iskal je v mladenču plemenite čute in ga privedel do tega, da se je sam izpovedal.

Tomaž je odgovarjal brez oklevanja.

Zagovornik se mu je čudil, popraviljar na nosu naočnike in ga z zanimanjem pestušal. Bil je že star gospod. Govoril je potihoma, živahno. Ogledoval je obtoženca, mu prijazno kimal, čeprav je vedel, da ga ta ne vidi. Včasih ga je potrepljal po rami, se mu smehljaj, se pogovarjal z njim vedno bolj očetovsko.

Naposled mu je zamišljeno pokimal, se odkašljaj in obljubil, da bo kmalu spet prišel. Ko je odhajal, mu je mimogrede omenil:

«Saj si dober fant! Poizkusil te bom resiti. Napel bom vse strune. Še to mi povej, ali se ti je otrok pozneje, ko si o umoru razmišljal, kaj smilil?»

«Seveda se mi je, vedno bolj. Baš tega ne morem razumeti, da sem ga umoril tako hladnokrvno, a potem pomiloval. Škoda, da je bil njen sin! Ona je mnogo kriva. Kako z veseljem me je trpinčila in dražila mojo potrpežljivost.»

Zagovornik se je že v treh dneh spet oglašal pri Tomažu. Znova sta predelala ves dogodek.

Starček je opazil fanta, naj pred porotniki vse skesano pove, prav kakor njemu. Seveda le vse, česar se spominja! Cesar ne ve, temu naj ne pritrdi, da ne bo zašel v nedolžnem v protislovja.

Razprava.

Med ljudmi je zavladalo veliko zanimanje za slepega mrcilca. Vsi so ga hoteli videti in poslušati njegov zagovor. Na dan razprave se je polno ljudstva trlo okoli sodišča.

Bedni slepec, za katerega ni prej nihče vedel, je postal kar čez noč znan.

V porotniških klopih je sedelo dvanajst mož. Njih dobrodušni, mirni obrazi so se ozirali po ljudeh, obdolžencu, katerega življenje je bilo zdaj v njihovih rokah.

Pričela se je razprava. Oglasil se je sikač glas mladega avskultanta, ki je hrešče trgjal iz grla obtožnico in metaj besede pred množico.

Predsednik kazenskega senata je bil majhen, suhljat človek obrbite brade, brez brk. Sive oči so se izpod košatih obrvi uprle v Tomaža. Odjeknil je visok rezek predsednikov glas:

«Tomaž Jeran!»

Slepega je to ime nemilo durnilo. On je Tomaž Jeran? Da, že preiskovalni sodnik mu je menda tako rekel, a le mimogrede, pa sama sta bila. Tu je pa polno poslušalcev. Vsi naj vedo, da je on Tomaž Jeran, da je nezakonski revček? Preden so ga zaprli, n slišal tega imena. On je bil vedno samo slepi Tomaž, nič drugega.

vodila za osnivanje krajevnih pomožnih odborov, v katerih naj bi bili zastopani vsi v poštev prihajajoči krajevni činitelji. Naj bi se tudi po vseh teh občinah napravili sezname pomoči potrebnih. Ta akcija je že v vseh srezih dovršena in odobrena. Sedaj je potrebno le, da se razširi na vse občine banovine. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je dalo pobudo, da bi se osnovala pri vseh občinah skladišča za živila, obleko in druge potrebščine. Izvzeta so le glavna mesta, kjer je zadeva že kolikor toliko urejena.

H koncu je prečital g. dr. Dolšak poslovnik, ki se je z nekaterimi izpremembami sprejel. Največ se je razpravljalo o 5. točki poslovnika, ki ureja razvid podpore potrebnih in vrednih oseb. Po daljši razpravi je seja osvojila izpremembo predlagane točke, in sicer tako, da se mora odbor varovati vseh podrobnosti in se samo z načelne strani baviti z razvidom. Prav tako je večina osvojila že stari predlog tajnika Delavske zbornice g. Filipa Uratnika, da bi se z naredbo uvedle obvezne legitimacije za vse brezposelne. Sprejet je bil tudi Uratnikov predlog, naj se osnujejo v izvrševalnem odboru stalni odseki. Gospod Uratnik je predlagal nadalje, naj bi oddajali krajevni pomožni odbori 10 odstotkov svojih nabranih sredstev osrednjemu pomožnemu odboru, ki bi naj s tem denarjem podpiral siromašnejše občine, ki same ne morejo prerediti brezposelnikov. Gosp. dr. Rus je imel pomisleke proti temu predlogu, češ, da naj občine uporabljajo doma nabrane prispevke tudi za domače uboge. Ban g. dr. Marušič je naglasil, da so letos kmečke občine hudo prizadete po raznih uimih in jim nikakor ne bo mogoče preskrbeti s kruhom vseh potrebnih, saj naše podeželje sestavljajo po večini mali in prav mali posestniki in bajtarji. Če pomislimo, da je letošnja suša povzročila naši banovini najmanj 150 milijonov dinarjev škode, je jasno, da morajo podpirati večje občine manjše. Sklenilo se je nadalje, da se bodo vršile seje v začetku redno vsak teden, da se uredi ogromno delo.

Politični pregled

V Beogradu se vrše

seje narodne skupščine in senata,

ki obravnavajo razne zakone in druge tekoče zadeve. Na seji narodne skupščine 18. t. m. je poslanec Lovro Petovar glede na napade poslanca

Alojzija Pavliča na ministra dr. Alberta Kramerja, ki so vzbudili največje ogorčenje zlasti med poslanci dravske banovine, predlagal zaupnico dr. Kramerju. Zaupnica odklanja napad, ki je tem bolj obsodbe vreden, ker je bil g. minister zaradi bolezni odsoten. Splošno je znano dejstvo, da je minister dr. Kramer povsod spoštovan zaradi svojega neumornega in požrtvovalnega dela v blagor naroda in države, za kar mu gre vse priznanje.

Po odstopu Papešove vlade

se položaj v Nemčiji še ni razčistil.

Predsednik nemške republike Hindenburg se prizadeva, kakor se zatrjuje, da bi bila omogočena sestava parlamentarne vlade, a narodni socialisti v to prizadevanje ne verjamejo. Hitler, ki naj bi sestavil vlado, je dobil od Hindenburga odgovor, da bi morala to vlado podpirati tudi nemška nacionalna stranka. Zaenkrat vlada glede rešitve krize popolna nejasnost.

Zedinjene države ne kažejo posebne volje

za odgoditev decembrskega obroka vojnih posojil,

za kar so prosile nekatere države. Te dni se je vršil razgovor Hooverja in Roosevelta o vojnih dolgovih ter je, kakor se trdi, Hoover predlagal, da se prošnji za odgoditev ne ugodijo, pač pa naj se vprašanje vojnih dolgov ponovno prouči.

DOPISI

BLED. Te dni je obhajal na Bledu 60letnico kleparski mojster g. Leopold Lehar, po rodu iz Škotije Loke. Na Bledu ima zdaj daleč na okrog znano in dobro uspevajoče kleparsko podjetje. Jubilat je bil vedno naprednega mišljenja. Svoje tri otroke sta s pokojno zakonsko družico Ano vzgojila v naprednem in sokolskem duhu. Pred leti je bil tudi starosta blejskega Sokola in predsednik sokolskega pevskega zbora. Še vedno pa upravlja funkcijo občinskega svetovaleca in je predsednik Posojilnice za Bled in okolico. Uglednemu obrtniku k njegovemu jubileju iskreno čestitamo!

LJUTOMER. V nedeljo 27. t. m. bomo imeli pri nas v sokolski dvorani ob 3. popoldne umetniški koncert. Nastopita slavna goslarska umet-

nica ga. Brandlova in koncertna pevka iz Maribora ga. Vedralova. Slišali pa boste tudi naše male slavčke iz naše glasbene šole (okoli 70 otroških gri). Pridite v obilnem številu, da se pripravite o krasoti naših skladb in o lepem izvajanju. Vstopnina je primerna.

MALA NEDELJA. Tukajšnja sokolska četa je začela prav pridno delovati. Na praznik vseh svetnikov je moški zbor zapel na pokopališču dvo žalostinki. Sedaj se vsi oddelki vežbajo za dostojno proslavo 1. decembra. Svečana akademija bo v nedeljo 4. decembra ob 3. v Društvenem domu. Nastopijo članice, člani in deca s telovadnimi točkami, ki jih bo spremljala sokolska godba. Vprizori se tudi kratka vzgojna gledališka igrara. Moški zbor zapoje nekaj pesmi. Spored akademije je zelo pester, zato se vabijo prijatelji sokolstva od blizu in daleč k udeležbi. Vabljeni so tudi sosedna bratska društva in čete. — Ljudska knjižnica v Društvenem domu ima na razpolago mnogo lepih in zanimivih knjig! Pristopajte!

GOSPODARSTVO

Proti nevarni živinski bolezni slinavki in parkljevki

Naše živinorejce vznemirja dejstvo, da so oblastva v mnogih krajih prepovedala sejme. Sejmi so bili zadnje čase prav dobro obiskani, ker se je cena nekoliko popravila, zato so živinorejci tem občutnejše prizadeti s prepovedjo sejmov. Žal, je to potrebno, da se ne razširita slinavka in parkljevka, ki sta nevarni živinski bolezni. V naslednjem hočemo podati nekaj pojasnil o tej kugi na splošno in o važnosti oblastvenih ukrepov.

Kolikor so dognale dosedanje ugotovitve, ništa pri nas slinavka in parkljevka nastopili še nikjer. Vsi ukrepi oblastev so le varnostni ukrepi po najboljšem načelu modernega zdravstva: Najprej je treba bolezen preprečiti. Že delj časa so namreč okužene cele občine v savski banovini. Da se prepreči prehod bolezni v našo banovino, je zdravstveno oblastvo zaprlo sejme po vseh srezih, ki mejijo na savsko banovino. Ker pa stopi v veljavo ta odredba o prepovedi sejmov takoj, o prepovedi prometa z živino pa šele po desetih dneh po objavi, so pritisnili živinorejci iz teh srezov v sosednje srece na sejme.

«Kaj boste še povedali?» je nadaljeval predsednik.

«Med vsemi ljudmi, ki so bili dobri z menoj, sem poznal samo svojo mater. Tudi Minka mi je bila naklonjena.»

«Kdo je Minka?»

«Bila je naša dekla. Poročila se je s sosedovim Janezom.»

Nato je še dejal, da je krivica zamorila v njem čut potrpežljivosti, ki ga je imel, da je nezavedno storil zločin.

Predsednik je zaslišal priče.

Vsaka je slikala Tomaža kot mirnega, dobrega človeka, ki je bil pri svoji gospodinjini pravi mučenec. Mnogo je moral pretrpeti, stradati. Ker ga ni zaradi slepote mogla prarabiti za težka dela, ga je drugače mučila, ga pretepala kot živino, se vedno znašala nad njim.

Tudi Štefan je pričal. Zdaj, ko je šlo za življenje njegovega bednega otroka, je sklenil govoriti resnico svetu v obraz, pa če se mu vsi smejejo, njemu, hlapcu svoje žene!

Očrtal je vse, kakor je bilo. Povedal je, da je njegova Franca neusmiljena ženska, brezsrčna, divja, ki je dečka sovražila od prvega dne, ko je prišla v hišo.

Franca je pričala zoper fanta:

«Potuhnjenec je, hinavec! Poglejte ga! Ali nima nekaj nežnega, ženskega na sebi? Šleva je, prava šleva! Nalašč, iz gole zlobe mi je umoril otroka! Vem, tudi moj dedec se ni zavzel zame! Že doma sva se zato spopadla. Vidite, takega

moža imam! Ni mu za svoje mrtvo dete, ki vpije po maščevanju! O, kar obesite tega slepca nepotrebne! Drugega ne zasluži!» je kričala in žugala Tomažu s pestmi.

«Molčite!» je zagrmel predsednikov glas. «Mneje o krivdi bodo izrekli porotniki, ne pa vi! Opravili ste!»

Naposled je bila zaslišana Rotija.

Mirna in blede je imela še vedno na sebi sledove nekdanje lepote.

Ponovila je vso zgodbo svojega življenja in klicala Boga na pričo, da govori sveto resnico.

Končala je:

«Mojo prvo mladost mi je uničil fant, ki je bil prešibek značaj. Moj mož je bil norec, moj otrok siepec! Vzela sem norca, da bi rešila otroče sramote. Blaznik se je sam ugonobil. Tudi njegov in moj otrok je pred tremi tedni umrl. Ostala sem sama s svojo bolno materjo. V srcu sem pa ohranila ljubezen za svojega bednega Tomaža, za tega nesrečnega otroka. Pustite mi ga! Prosim vas, pustite mi ga! Kolikokrat so mi že trgali srce! Kako me je mučil moj mož! Pa sem vztrajala. Moč mi je dala misel nanj, ki me je najbolj potreboval, pa sem bila vedno ločena od njega. Ostala je materinska ljubezen. Ne umorite je! Če obsodite otroka, obsodite tudi mene, moje žalostno materino srce!»

Prijela se je za mizo, izgubila zavest in se zgrudila na tla.

Priskočil je paznik, ki jo je dvignil in odvedel na zrak.

(Dalje prihodnjik.)

Vstal je:

«Kajne, mene mislite?»

«Vas, seveda!»

«Norčije se iz mene!» ga je neprijetno spreletelo. «Vi, mi pravi, meni, slepcu Tomažu. Preiskovalni sodnik me je saj pošteno tikal.»

Ni še zaključil svojih misli, že je predsednik sibal vprašanja:

«Kako je bilo? Govorite resnico! Laž bomo hitro ujeli. Sicer pa, kakor hočete! Ali ste krivi?»

«Spet isto vprašanje! Znova se bo pričelo vse, kar sem že povedal. Kako je to hudo.»

Zanikal je krivdo.

«Opišite dejanje! Zagovarjajte se!»

Globoko je zajel sapo. Trenutno je pomolčal. Nato je kar planilo iz njega.

V kratkih besedah je dogodek opisal, kakor je vedel in znal, in ga zaključil:

«Kakor mlado mačko so me odtrgali od matere, od njene ljubezni! Vsi so bili brez vesti, brez srca! Na očetovem domu mi spočetka ni bilo alabo. Pa je njegova prva žena umrla. Spet se je poročil. Oženil je vraguljo! Da, to je vragulja, ne ženska!»

«Ti, cigan, kako pa govoriš o meni?» se je zadržala Zalarica med poslušalci.

Predsednik je takoj prekinil zasliševanje:

«Vse priče morajo čakati zunaj! Zakaj ste odšli skrivaj poslušat? Takoj se vrnite!»

Prihital je sluga, ki je odvedel Franco v sobo, kjer so čakale priče. Sram jo je bilo. Jezila se je, škripala z zobmi.

Da prepreči tako širjenje bolezni, je moralo oblastvo ukiniti tudi te sejme. To ustavljenje pa ne bo trajno, ker se v kontumahiranih srezih ne bodo več izdajali živinski potni listi. Vsekakor bi bilo dobro, če bi dovolilo oblastvo, da se vrše v nekontumahiranih srezih naknadno tako odpadli sejmi, da se da živinorejcu možnost prodaje živine še pred zimo, ker grozi sicer kmetu trojna škoda: obleke ne more kupiti, živina mu bo shujšala in odjedla še ostalim repom že tako pičlo krmo.

Drugo nevarno ognjišče bolezni bi bilo kmalu nastalo v Ljubljani. Iz Gline na Hrvaškem so uvozili v ljubljansko mestno klavnico transport svinj, bolnih za parkljevko. Le pazni čuječnosti živinozdravstvenega vodstva mestne klavnice se moramo zalivaliti, da je mestna klavnica storila vse potrebno, da se ta hudo nalezljiva kuga ne širi dalje.

Slinavka in parkljevka je ena najbolj razširjenih kužnih bolezni prežvekovalcev in svinj. Navadno ne vodi njen potek v smrt, pač pa škodi živalim. Pri divjačini parkljevko le redkokdaj opazamo. Bolj redko napada konje, mesojedce, kunce in perutnino. Pač pa se človek prav lahko okuži z njo. Kuga napade, kakor pove že njeno dvojno ime, ustno sluznico in kožo med parklji in tudi druge organe.

Vsak živinorejec mora žival, ki kaže znake te bolezni, takoj naznaniti pristojni občini. Pri govedu nastanejo najprej preko vse ustne sluznice mehurčki, ki se večajo do velikosti dvodinarskega novca, se razpočijo in pustijo rdeče ranice. Posebno značilno pri tej kugi je močno slinjenje obolelega živinčeta, ki mu visijo dolge štrene sline iz gobca. To je tudi po navadi prvo znamenje obolenja. Pri daljšem poteku bolezni se selijo mehurčki vedno niže v žrelo in povzročajo težkoče pri požiranju. Tudi katar želodca in črevja s hudo drisko se pridružijo. Parklji obolijo navadno šele pozneje. Tu se napravijo prav tako mehurčki in nastanejo gnojne rane v prostorih med parklji. Žival previdno stopa in kaže hude bolečine. Če bolezen še nadalje napreduje, nastanejo zanohtnice parkljev, ki imajo lahko za posledico odpadanje parkljev ali kar celih členkov, tako da je treba žival nemudoma zaklati. Poleg tega so prav pogoste posledice slinavke vnetja vimena. Včasih nastopajo tudi prav hude oblike te bolezni in živali poginjajo v hlevu naglo druga za drugo za srčno kapjo. Posebno teleta kaj rada poginejo.

Bolezen se ozdravi navadno v dveh do treh tednih. Prav važna je pri zdravljenju obolelih goved čistost. Paziti moramo, da ne dajemo živali trdega sena ali slame, temveč jo krmimo, če je mogoče, z zeleno krmo ali pa z otrobi. Zaradi snaznosti moramo nastiljati živalim prav obilno s slamo ali s čreslom. Med parklje devamo v razredčenem kreolinu namočene krpice ali pa potresamo rane z zdrobljeno zeleno galico, ki močno suši. Pri hujših primerih moramo seveda poklicati živinozdravnika. Pri kozah, ovcah in svinjah se pokaže ta kuga navadno le kot parkljevka.

Na človeka se prenese bolezen največ z neprekuhanim mlekom. Posebno važno je to pri otrocih. Pa tudi s sirovim maslom in sirom se lahko okužimo, ne pa z uživanjem kuhanega mesa. Znamenja okužbe so: visoka vročina, mehurčki na ustni sluznici, ustnih, na licu, med prsti in na rokah in prsih. Pridružijo se še drugi znaki, kakor bljuvanje in glavobol. Zlasti pri otrocih more takšna okužba biti tudi smrtnonevarna.

Povzročitelj bolezni je zaenkrat še nepoznan, ve pa se, da ni trdoživ, kakor, recimo, povzročitelj jetike, temveč se hitro že v prav navadnih razkužilih uniči. Prenaša se prav lahko. Prime se na podplate čevljev, na obleko, na slamo, gnoj, raznašajo ga perutnina, psi, mačke in druge živali. Najboljša obramba je čimvečja omejitev prometa z okuženimi kraji. Oblastvo lahko prepove prosto letanje psov, mačk in perutnine. Večkrat okuži že mesece zdrava žival svoje zdrave tovarišice.

Kakor so po vseh državah zatiralni ukrepi ostri, vendar je prav hudo preprečiti širjenje kuge, če se je ugneznila. Zato je slinavka najbolj pogosti vzrok, da zapirajo države druga drugi meje za uvoz parkljevcev. Kadar se ta kuga močno razširi, povzroča prav občutno škodo narodnemu gospodarstvu. Obolele živali prav občutno shujšajo. Mlečnost krav zelo pade. Mleka ne smejo mlekarice iz okuženih hlevov oddajati drugače kakor kuhano.

Obstaja sicer serum proti tej bolezni, ki je prav dober, toda zelo drag. Izdelujejo ga tudi naši državni zavodi, vendar pa pri današnjih cenah živine ni misliti na splošno cepljenje.

Po vsem povedanem je jasno, da je dolžnost vsakogar, poučiti živinorejce o potrebi oblastvenih ukrepov. Kolikor bolj se bodo živinorejci ravnali po oblastvenih navodilih, toliko prej bo nevarnost razširjenja kuge minila, sejmi bodo spet odprti in bo smela živina iz naše banovine spet preko mej.

Kako je v naši banovini s to nevarno kugo, nas vprašujejo od vseh strani. Obrnili smo se na pristojna oblastva in smo izvedeli naslednje zanimivosti: Živinozdravstveno oblastvo še ni našlo ne v ljubljanski mestni in ne v okoliških občinah nikakega primera obolenja. Banska uprava je poslala v črnomeljski srez komisijo, da tam pregleda po hlevih živino, ker je dobila ovadbe, da se je v tem srezu pojavila slinavka. Komisija pa je ugotovila, da so ovadbe brez osnove. Strogi ukrepi zdravstvenega oblastva so nujno potrebni,

Soteščan:

Skrivnost občinske sirote

(Povest.)

Starko je prišlo dušiti ter je kmalu pomolila glavo izpod odeje. «Peter, kaj pa delaš?» ga je plašno vprašala.

«Nič», ji je odvrnil. «Sedim in premišljujem.»

«Pa tisto na mizi ...» je trepetala.

«Kaj pa vidiš?»

Zasenčila je oči in pogledala na mizo. «Peter, je dahnila boječe, ali ni pod ruto mrtvaška glava?»

«Ali meniš?» je napol potrdil njeno vprašanje.

«No, vidiš ... Pa da se upaš vzeti kaj takega na pokopališču?»

Koširja je vznejevoljilo. Brž jo je zavrnil: «Polona, kdo je to rekel? Tako naglo ne smeš soditi.»

«Ali si jezen?» Revica se je bala zamere.

«Nisem», je ni hotel žalostiti. Zato je nadaljeval prav mehko: «Ali veš, kje sem našel lobanjo?»

Grénko se je nasmehnila ni rekla: «Nič ne morem vedeti, Peter.»

«V Lazu, kjer kopljem novišče ...» ji je odkritno povedal.

«Tam?» Sirota je vzdrlhela: «O sveta pomagavka!»

«Seveda je čudno», je zamišljeno prikimal. Potem je začel pripovedovati: «Nekako sredi Laza, kjer je majhna tratca, sem zapazil plitvo vdrtino. Takoj sem bil radoveden, kako je nastala. Ko sem

jo razkopal, sem našel lobanjo. Sam Bog vé, kako je prišla v mojo zemljo. Ali je kje na svetu človek, ki bi mi to pojasnil?»

Sirota je šla globoko po sapo. Nato se je prekrizala in rekla s tresočim se glasom: «Moliva za njegovo dušo!»

«Pravi!» jo je pohvalil. «Toda za koga bova molila?»

«Moliva!» Starka je sklenila svoje vele roke in pričela moliti.

Košir je tiho ponavljal besede, katere mu je narekovala. Svojo pobožno molitev je sklenila s prošnjo: «Gospod mu daj večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti. Naj počiva v miru! Amen.»

«Polona, tebi se nekaj dozdeva ...» Koširju se je začelo svitati, ko sta odmolila.

Sirota ga je posvarila: «Peter, greh je motiti mrtve v večnem spanju. Duša ni umrla in morda trpi zaradi tega ...»

Mož ni bil zadovoljen z njenim mišljenjem, pa ji ni hotel nasprotovati. Poznal je stare ljudi, ki so hitro užaljeni, ako jim kdo ugovarja. Njeno vedenje ga je presenetilo. Nekaj mu je reklo, da je na pravi poti do razkritja. Zenica se je skoro že izdala. A zakaj mu prikriva? Biti mora pazljiv in previden, da česa ne pokvari. Več kakor s silo bo dosegel z lepo besedo.

Začel je prav nežno in prijazno: «Polona, ti si stara ko zemlja, ter si mnogo doživela. Povej mi, ali si kdaj čula o kakem uboju ali umoru tukaj na Vrhovju?»

Starica ga ni hotela slišati. Šele, ko je mož ponovil vprašanje, ga je zavrnila z nejevoljo: «Čemu me izkušaš? Nisem se brigala za take dogodke ...»

Košir je bil prepričan, da mu starka nekaj prikriva. Njen glas je očitno potrdil njegovo mnenje. Nadaljeval je po ovinku: «Nekdaj so po gozdih živeli roparji, ki so plenili in morili ...»

Odgovorila mu je premišljeno kakor pripravljena: «Hudobnih ljudi je vedno dovolj na svetu.»

«Ali tudi na Vrhovju?» jo je prijel za besedo.

«Povsod. Tudi med domačini. Celo volk zaide včasih med pohlevno čredo ...»

«Glej, no, glej. Človek res ne ve, komu bi zapal ...» Misli sem, da živimo na Vrhovju sami poštenjaki. Ti pa trdiš nasprotno ...»

«Moj Bog, ničesar še nisem rekla!» Starko je zaskrbelo, če se ni pretrdo izrazila. Vsa v zadregi je začela popravljaliti: «Peter, prav imaš. O takih rečeh ne smemo govoriti ...»

Dejal je očitajoče: «Skrivati hudobneža je greh, kadar gre za resnico. Bog je pravičen, pa tudi vseveden. Njemu je itak vse znano. Naj se zlobnik še tako skriva, njegovi pravici ne uide.»

Njegove besede so zvenele tako, kakor bi nekaj slutil. Vsa ogorčena je dodala v hipni zmedi: «Gospod, udari ga, ako je tvoja sveta volja! Mi sami pa ne smemo nikogar obsoditi ...»

«Zato pa imamo oblastva, ki izvajajo božjo postavo. Kar sklenejo, je potrjeno v nebesih ...»

da se bolezen ne razširi. Pričakujemo, da bodo naši živinorejci podpirali prizadevanje oblastev, ker gre za tako važno gospodarsko vprašanje, in da bodo javili takoj vsako sumljivo živinčje županstvu. Kakor hitro ne bo več nevarnosti za širjenje bolezni, bodo sejmji takoj zopet dovoljeni.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na živinskem sejmu v Ptujju so bile za kilogram žive teže naslednje cene: kravam 1-25 do 3-25 Din, telicam 2 do 4, volom 2-50 do 4, bikom 2 do 2-50 Din. Konji so se prodajali po 100 do 2800 Din za glavo. Na svinjskem sejmu pa so bili prasci po 60 do 200 Din za rep, plemenske svinje po 200 do 400 Din za rep, polmasne svinje po 7 do 8 Din za kilogram žive teže.

VINO. V naši državi so se cene vinu precej dvignile, kar spravljajo v zvezo z zmago prohibicijske stranke pri predsedniških volitvah v Ameriki. Tako so osiješki vinogradniki še pred kratkim kupovali vina po 3 Din liter, a zdaj morajo plačevati liter povprečno po 4 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo do alutah:
1 ameriški dolar za 57 Din
v devizah:
100 nemških mark za 1367 Din;
100 italijanskih lir za 294 Din;
1 ameriški dolar za 57-41 do 58-09 Din;
100 francoskih frankov za 225-62 do 226-75 Din;
100 češkoslovaških kron za 170-67 do 171-63 Din;
1 holandski goldinar za 23-14 do 23-25 Din.
Vojna škoda se je prodajala po 203 do 205 dinarjev.

Sejmi

28. novembra: Prosenjakovci.
30. novembra: Celje, Kočevje, Turjak, Tržič, Zeleniki, Vače, Veržej, Planina, Rogatec.
3. decembra: Planina, Konjice, Sv. Tomaž pri Ormožu, Jesenice (za blago).

Kratke vesti

— Poslovni davek na kmečko mleto. Finančni minister je letos poleti z uredbo o skupnem

davku na poslovni promet določil, da se mora tudi od moke, ki se izmelje iz žita, ki ga kmet prinese v mleto za lastno porabo, plačati prometni davek šest par pri kilogramu (odnosno dve pari pri koruzni moki). Glede na neupravičenost in nevzdržnost tega davka so naši narodni poslanci napravili vse potrebne korake, da se to obdavčenje ukine. V sporazumu s svojimi tovariši je narodni poslanec g. Lovro Petovar posetil ministrskega predsednika in tudi vse druge v posvetu prihajajoče ministre. Ko uredba ni bila preklicana, je naše zastopstvo v narodni skupščini pripravilo tudi zadevno interelacijo, ki pa je medtem postala nepotrebna, ker je bil te dni predpis znatno omiljen na ta način, da se sedaj plača v ml nih le dva odstotni davek od zaslužka mlinarja.

— Glavne prireditve Ljubljanskega velesejma v letu 1923. Uprava Ljubljanskega velesejma sporoča, da se bo vršil XIII. Ljubljanski mednarodni vzorini velesejem od 3. do 12. junija. Jesenski velesejem »Ljubljana v jeseni« s priključenimi razstavljanji gospodarskega in kulturnega značaja pa se bo vršil od 2. do 11. septembra.

— Število sadnega drevja v naši državi. Po najnovejših podatkih kmetijskega ministrstva je v dravski banovini 2.178.700 jablan, 897.200 češplj, 761.524 brušk, 178.300 orehov in 262.300 ostalih sadnih dreves. V podatkih za vso državo pa so na prvem mestu češplje, ki jih je 39-3 milijona (od skupnega števila 59-2 milijona sadnih dreves). Jablan je v vsej državi 7 milijonov, največ v dravski banovini (2-2 milijona), v drinski 1-3, v savski 1-2 in v dunavski 0-7. Nadalje je v vsej državi 3-76 milijona brušk, od tega največ v dravski banovini (0-76) in v drinski banovini (0-70). Orehov pa je 2-09 milijona, od tega največ v savski banovini (0-34) in v dunavski banovini (0-31).

— Izboljšanje zaposlenja v Nemčiji. Kakor poročajo iz Berlina, je število brezposelnih delavcev v drugi polovici oktobra popustilo za 41.000, čeprav bi moralo v jesenskih in zimskih mesecih iz sezonskih razlogov naraščati. Lani se je v drugi polovici oktobra število brezposelnih pomnožilo za 139.000 oseb. Za ves oktober znaša povečanje števila brezposelnih delavcev le 6000, do čim je lani znašalo 269.000. Skupaj je bilo ob koncu oktobra 5.109.000 brezposelnih delavcev.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Sirota se je branila: »Kar se je zgodilo, je že davno prerasla trava...«

«No, potem lahko govoriš, ji je pretrgal besedo.

«Vendar pa še ni umrl tisti človek...»

Košir si je zadovoljno vihal brke. Ne zkušeni starki je ušla beseda. Natanko ji mora biti znano, čigava je lobanja in kdo jo je zakopal v Lazu. Zakaj ji je prepovedano govoriti? Nedvomno ji je zapretil zločinec, da bi ostalo skrito njegovo strašno dejanje. Zdej ni smel odnehati. Izvedel je toliko, da lahko nadaljuje. Prodreti mora do dna, pa naj si bo z grožnjo ali z zvijačo. Poprej je še poizkusil z lepo besedo:

«Polona, ali si čula, da je pred leti tukaj nekdo brez sledi izginil...?»

«Potem pa veš...» je jokavo zategnila.

«Vem. O tem se je nekaj šepetalo...»

«Veš!» je kriknila z bolešnim glasom. «Oh, izvohali so... Kdo ga je razkril? Jaz ga nisem izdala...»

Nasmehnil se je in rekel: «Ti molčiš kakor človek, ki je plačan za svoje delo...»

«Oho!» Brž je začela popravljati: «Peter, nič ne veš... Domišljaš si in lažeš... Pa čakaš, da bi me prijel za besedo...»

«Polona, čemu tajiš?» ji je zapretil s kazalcem. Njeno upiranje ga je vznemirjalo.

«Peter, odnehaj!» ga je prosila. «Nesi lobanjo grobarju, da jo zakoplje v blagoslovljeno zemljo.»

«Ne smem, se ji je skrivaj namuznil.

«Zakaj ne smeš?» je plaho poizvedovala.

DOMAČE NOVOSTI

* Za konzula v Düsseldorfu je imenovan gospod dr. Rybař.

* V znamenju varčevanja. V svrhu varčevanja in znižanja državnih izdatkov je ministrski svet odobril novo uredbo o potnih in selitvenih stroških ministrov, banov in državnih uslužbenec. Vsi ti stroški se znatno znižajo.

* Vsem organizacijam JRKD. Ker so naši ministri močno zaposleni z delom v vladi in v narodnem predstavništvu, odreja banovinsko tajništvo JRKD, da se do novega leta preneha prirejanje večjih shodov, na katerih bi govorili ministri. Organizacije, ki žele imeti shod z ministri, naj nam sporoče rok za čas po novem letu.

* Lep shod ministra Puclja v Črnomlju. Ob ogromni udeležbi ljudstva iz vseh krajev Bele krajine se je vršilo v nedeljo v Črnomlju v velik dvorani Sokolskega doma zborovanje nove vsedržavne stranke, ki sta se ga razen domačega poslanca g. Makarja udeležila tudi minister gospod Ivan Puclj in banovinski tajnik gospod dr. Zajec. Mužica je v sprevedu z godbo na čelu prikorakala v Sokolski dom, kjer se je zbralo nad 700 ljudi iz vse Bele krajine, predvsem iz črnomeljskega srezu. Zborovanje je vodil predsednik sreske in krajne organizacije, župan g. Müller, na čigar predlog je bila odposlana Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka. Domači poslanec g. Makar je opisal nato notranjepolitični položaj in se bavil s težkočami, s katerimi se mora boriti ljudstvo v Beli krajini. Z velikim navdušenjem so zborovalci pozdravili ministra g. Ivana Puclja in pozorno sledili njegovemu govoru. G. minister je razpravljal o vseh važnejših vprašanjih državne politike. Dotaknil se je tudi političnega položaja v naši ožji domovini in pokazal na škodljivost politike hujkanja in razdiranja. Tajnik banovinskega odbora g. dr. Marjan Zajec je čital dandane stanje strankine organizacije v Sloveniji ter podal nekaj nasvetov za podrobno delo v okviru organizacij JRKD.

* Sreska konferenca JRKD v Celju. V nedeljo se je vršila v klubovi sobi v Celjskem domu sreska konferenca JRKD. Predsednik g. dr. Kalan je prisrčno pozdravil udeležence ter podal poročilo o položaju organizacije v celjskem srezu, ki je prav zadovoljiv. Letos se je vršilo v srezu mnogo shodov, na katerih so poročali narodni poslanec

«Izročiti jo moram orožnikom zaradi preiskave...»

Starša se je stresla po vsem telesu in začela jokati.

Možak ji je govoril na dušo: «Govoriti resnico je naša dolžnost, katere ne smemo nikdar zamenjati. Tukaj te ne odveže nobena obljuba, nobena pr sega.»

«Ali boš molčal?» je omagala naposled njena molčečnost.

«I, seveda» Možaka je poniževalo tako vprašanje. «Nimaš povoda, da bi o tem dvomila...»

«Vaša hiša je bila doslej na dobrem glasu», je hvalila na vse pretege: «Pridni ste in srečimate.»

Peter ni vedel, ali je pričela s hvalo za uvod v skrivnostne dogodke, ali pa se še vedno ni odločila, da bi mu razodela. Zato je odvrnil:

«Povedal sem ti že, da Vrhovci nismo iz slabe moke...»

«Pa ne vsi, mu je hitro popravila. «Prav za prav vsi, razen enega...»

«Kdo pa je tisti?» Košir je vedel, kam namiguje, pa se ni hotel izdati.

«Ako bi ne bilo Gladeža, bi ne bilo izjeme... Bog mu odpusti njegove grehe!»

«Gladež, praviš?» Možaka je presenetil odgovor. Na to ni bil mislil, zato ni mogel verjeti, da se je skupuh tako daleč izpozabil.

«Če pa rečem, je odločno prihila.

«Kako pa veš?» je bil radoveden.

(Dalje.)

Zenico je zaskrbelo. Bogu se je bala zameriti, zato je poizvedovala: «Peter, ali je velik greh prikrivati hudobijo?»

«Seveda ni prav», je odvrnil z vso resnobo.

«H grehu molčati spada med tuje grehe...»

Starica ni mogla dvomiti. Ponovila je tako zvane tuje grehe, kakor se jih je naučila iz katekizma. Ko je prišla do odstavka, h grehu molčati, ji je vzelo besedo.

Možaku se je zasmilila ter jo je pričel osrčevati. Njegove besede so merile na to, da bi čimprej kaj izvedel. Govoril je tolažilno: «Polona, ako ti vest kaj očita, lahko še popraviš... Ni še zamujeno...»

«Ne morem, Peter.» Obupno je dvignila roke in ponovila: «Res ne morem...»

«Zakaj ne moreš? Povej mi, kaj te zadržuje.»

«Prepoved...» Ubožica ni mogla povedati do konca.

«Kakšna prepoved?» Košir je bil silno radoveden.

«Prisegla sem...» je počasi izvlekel iz nje besedo. «Zato mi je tesno pri srcu...»

Možak je skomignil z rameni. Vedel je, da jo bo težko omajal, da bi kršila prisego. Kakor h grehu molčati tako spada tudi v greh napeljevati med tuje grehe. In vendar... Tukaj gre za pojasnitev umora...

Nadaljeval je prav nežno: «Polona, meni lahko zaupaš... Celo grešnik se izpove in laže mu je pri srcu...»

g. Ivan Prekoršek in drugi. Sreska organizacija je v stalni zvezi s krajevnimi organizacijami. Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je podal zanimivo poročilo o političnem položaju v državi in narodni skupščini. Omenil je, da so razprave v poslanskem klubu v Beogradu po pretežni večini gospodarskega značaja. Glede načrta zakona o razdolžitvi kmetov in ureditvi denarnih zavodov je navedel, da so predvsem predstavniki dravske banovine za čim večje znižanje obrestne mere. Z ureditvijo izvoza živine v Avstrijo in Italijo je bil v zadnjem času dosežen porast cen živine, ki bodo še naraščale. Vlada se trudi za ustvaritev gospodarskih pogodb z drugimi državami, četudi so pozorju hudi, samo da omogoči gospodarsko poživljenje. Gospod narodni poslanec je obširno poročal tudi o osnutku novega zrk na o občinah. Poudaril je, da naj ta zak. n. prepušča občinski odborom in občanom svobodno odločitev o vprašanju združitve občin. Izpremembe, ki jih določa novi zakon, naj stopijo v veljavo šele z letom 1934. Za gradnjo občinskih hiš naj bi bil določen rok 15 let. Določbe o domovinah in občanstvu naj ostanejo iste, kakor so bile doslej. Omogoči naj se izvolitev občinskih odbornikov, ki so stari manj kakor 30 let. Volitve v občine naj ne bodo politične, marveč naj bo glavni poudarek v gospodarstvu. Gospod poslanec je na koncu svojih izjav naj podaril potrebo ustvaritve močnih organizacij in neustrašnega, poštenega dela v prid državi in naroda. Po zanimivi, stvarni razpravi so zborovalci izrekli narodnemu poslancu g. Ivanu Prekoršku iskreno zahvalo za njegovo veliko delo.

* Pomožna akcija vlade. Ministrski svet je razpravljal te dni o pomožni akciji vlade za one kraje, ki so bili prizadeti od vremenskih rezgod in kjer je ogrožena prehrana prebivalstva. Vlada je sklenila, da se bodo v takih krajih izvršila manjša javna dela, pri katerih se bo zaposlilo predvsem siromašno domače prebivalstvo. Ta dela pa se ne bodo izplačevala v denarju, marveč v hrani. V zvezi s tem je ministrski svet tudi obširno razpravljal o pomožni akciji za prehrano brezposelnih delavcev. Vlada bo v prvi vrsti podprla zasebne akcije v posamznih banovinah ter z večjimi vsotami omogočila vzdrževanje javnih kuhinj in podobnih akcij. Naposled je ministrski svet razpravljal tudi o podpori in preskrbi prehrane za pasivne pokrajine s pomočjo cenejšega prevoza hrane. Ministru za socialno politiko in narodno zdravje g. Puclju in finančnemu ministru g. Djordjeviču je poverjena naloga, da izdelata podroben načrt za vso akcijo in določita tudi višino vsote, ki je potrebna v ta namen.

* Izvoz smarnice (vina samorodnih trt) za izdelovanje spirita. Ministrstvo za kmetijstvo je na podlagi sklepa ministrskega sveta odredilo, da se bodo izdajala posebna dovoljenja za izvoz vin samorodnih trt v svrhu izdelave spirita do dne 1. marca prihodnjega leta.

* Grobovi iz bronaste dobe. V Koroševi ulici v Mariboru je prišel arhivski ravnatelj Franjo Baš ponovno izkopavanje grobov iz bronaste dobe. V dveh dneh je odkril 15 grobišč. Skupno je bilo v poletju in sedaj odkritih in raziskanih ob Koroševi ulici 73 grobov. Sedanja odkritja so spravila na dan nekatere zelo dragocene predmete, tako majhen kipec iz gline, veliko število bronastih okraskov in celo množino glinaste posode najraznovrstnejše oblike. Raziskavanja se bodo še nadaljevala.

* Cepljenje proti škrlatinki je Higijenski zavod letošnjo jesen izvedel v krškem okraju v Radečah in Svibnem, v ljubljanskem okraju pa na Viču. Cepljenih je bilo okoli 2000 otrok. Udeležba je bila povsod dobra. V glavnem je sedaj ves krški kraj proti škrlatinki zavarovan, prav tako tudi okolica Ljubljane. Tudi proti davici je Higijenski zavod začel zaščitno cepiti. Prvo cepljenje se je vršilo v občini Litiji, kjer se je pojavljala davica leto za letom v precejšnjem obsegu. Cepljenje je popolnoma neškodljivo in zavaruje deco za dolga leta. V litijski občini je bilo cepljenih 600 otrok.

* Specialist za kirurgijo dr. Čeruš Mirko, šef kirurškega oddelka državne bolnice, ordinira od 14. do 16. ure (razen nedelj in praznikov) v Ljubljani, Knafljeva ulica šte. 10, II., tel. 29-42. Zdravilni aparati: višinsko solnce, diatermija, tonisator, žarnica «Hala», enterocleaner, «Radium-emanator».

* Uporaba šolskih prostorov. Banska uprava je odredila, da se šolska poslopja smejo uporabljati samo za pouk in za svrhe, ki so v neposredni zvezi z občinam namenom šol. Kulturnim društvom se smejo izdajati dovoljenja za rabo šolskih prostorov le s pogojem, da se za to izposluje dovoljenje sreskega načelstva. Šolsko poslopje se sme uporabljati le takrat, kadar se s tem ne ovira pouk. Društvo pa mora skrbeti za osnaženje prostorov in kriti stroške za popravo morebitnih poškodb.

* Stanje slovenskih drvarjev. Iz Podloga nam pišejo: Ker sem že 12. leto naročnik «Domovine», ki jo rad čitam, saj v njej zmerom dobim kaj novega, dovolite, da tudi jaz potožim nekoliko o težavah našega drvarskega stanu. O nas drvarjih se nikjer nič ne sliši, ker smo sami sebi prepuščeni. Večina jih je takih, ki niti svojih stanovanj nimajo, niti sveta za kak pridelek. Sekira, žaga in drugo orodje je vse, s čimer si služijo kruh. Pred vojno in tudi med vojno se je še kolikor toliko zaslužilo, ker je bila kupčija primerno dobra in so lesni trgovci blago lahko prodajali. Huda je zdaj kriza in se lesni izdelki niti pod ceno ne morejo prodati. Vse to pa mi drvarji najbolj občutimo. Mi, ki smo v delu pri lesni družbi «Ježerskem», se še po malem tolčemo skozi življenje, ker imamo dobrega upravitelja, imamo stanovanja in tudi nekaj malega sveta, da si pridelamo malo solate in krompirja. Plača pa je zaradi krize slaba. Kaj bo pozimi, nas zelo skrbi. Kaže pa se, da bo menda tudi za nas kmalu dovolj dela.

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, gniloba v črevesju, žolčnat okus v ustih, slaba prebava, bolečine v glavi, težak jezik, blede barva obraza izginejo čisto po večkratni uporabi naravne «Franc Jožefove» grenčice s tem, da jo izpijemo kozarec, preden ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezn v prebavnih izjavljajo, da je «Franc Jožefovo» vodo toplo priporočati kot v te namene služee domače zdravilo. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* Vojnim invalidom. Vojni invalidi imajo po invalidskem zakonu trikrat na leto, če potujejo po privatni potrebi, pravico do ugodnosti polovične vozne cene (za osebne in brze vlake in brodove) in se opozarjajo, da jim ta ugodnost pripada le tedaj, če imajo legitimacijo direkcije državnih železnic, katero dobe preko finančne uprave, ki jim izplačuje invalidnino. Kadar pa jih kličejo in pošiljajo pristojna oblastva k zdravniškem pregledu, v zdravljenje, zaradi protez ali drugih ortopedskih pomočkov, k pouku in podobno pa imajo pravico do brezplačne vožnje v tretjem razredu potniškega ali mešanega vlaka in na rečnih ladjah, ki jim pripada glede na čin v vojski, vendar le tedaj, če imajo poleg zgoraj omenjene legitimacije tudi objavo, ki jo izda oblastvo, katero poziva invalide k pregledu in tako naprej. Legitimacije podaljšujejo one finančne uprave, kjer prejemaajo invalidnino, za ruske invalide pa ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Ker večina invalidov zaradi nepoznanja teh naredb potuje brez omenjenih listin in ima z železniškimi organi neprijetnosti, se invalidi opozarjajo, da pravočasno preko finančnih uprav zaprosijo za izdajo legitimacij, ki jim služijo za pridobitev voznih olajšav po železnicah in brodovih (v državni upravi), kakor to predpisuje invalidski zakon.

* Zaradi slinavke in parkljevke so prepovedani vsi sejmi in vsak promet s parkljarji v občinah Kremnici, Litiji, Trebeljovem, Vačah, Veliki vasi, Dednem dolu, Dragi, Kriški vasi, Krki,

Leskovcu, Polici, St. Vidu, Višnji gori in Zalni. V teh krajih so vsi živinski sejmi vsake vrste prepovedani. Tudi gonjenje ali prevažanje parkljarjev z vozovi ali avtomobili iz kraja v kraj je v teh občinah prepovedano.

* Nesreča na lovu. V lovskem revirju okoli Zgornje in Spodnje Slivnice pri Grosupljem so priredili ljubljanski in domači lovci velik lov. Neki lovec pa je tako nesrečno streljal, da je obstrelil policijskega nadzornika Alojzija Sergo iz Ljubljane.

* Dveletna deklica v plamenih. Dveletna deklica s Pr stave je šla skupno z drugimi pastirji na pašo. Na travniku so otroci zakurili, se grel in pekli kostanj. Živina pa se ni rada pasla, uhaljala jim je na sosedove njive in so jo zato morali pogosto vračati. Medtem ko so drugi pastirji hodili vračat živino, je ostajala deklica sama pri ognju in se grela. Ko pa so zopet vsi odšli, se je dekletce v otroški nerazsodnosti malo preveč približalo ognju, da so jo v trenutku objeli vroči plameni in ji zažgali obleke. Ko so se nato pastirji vrnili, so našli malo tovarišico v groznem položaju. Prenesli so jo domov, a že nekaj ur nato je ugasnilo mlado življenje.

«Franc Jožefova» grenčica služi izvrstno pri zlati žili in bolečinah v bokih.

* Žalostna smrt otroka. Nedavno je kmetica Franciška Ramšakova iz Sp. Rečce pri Laškem zamesila v sobi kruh. Ko je šla v kuhinjo, da pripravi kosilo, je pustila kmetica enoletno hčerkico Štefko samo v sobi. Otrok je zlezal najprej na klop, kjer je stala skleda s testom, in odtod k skledi, v katero se je prekopčnil z glavo. Otrok si sam ni mogel več pomagati iz testa, v katerem se je tudi njegovo vpitje zadušilo. Ko se je mati vrnila v sobo, je našla otročička zadušenega v testu.

* Dve hudi nesreči v gozdu. Posestnik Anton Nose iz Kopolj pri Kočevju je odšel z domačini v gozd po steljo. Ko so steljo spravljali domov, se je voz nenadno nagnil in prevrnil. Pokopal je pod seboj 34letnega Antona Noseta. Težki voz je zlomil Nosetu obe roki in mu povzročil še druge zunanje in hude notranje poškodbe. — Prav slično nesrečo je doživel posestnik Martin Kopač z Dobračevega, na katerega se je prav tako zvrnil v gozdu voz, naložen s steljo, in ga pokopal pod seboj. Kopač je dobil v prvi vrsti notranje poškodbe. — Oba ponesrečenca se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

* Požar pri Cerknici. V noči na petek je začel goreti kar na dveh mestih, in je tako upravičen Sviglja. Ogenj je opazil neki graničar. Ta je hitro poklical svoje tovariše in druge ljudi. Na mesto požara so takoj prihiteli grahovski gasilci, pozneje pa tudi gasilci iz Zirovnice. S skupno močjo so ogenj udušili, vendar je ogenj uničil ves kozolec, nekaj voz, poljsko orodje in dosti krme in stelje. Kakor je izpovedal graničar, je začelo goreti kar na dveh mestih, in je tako upravičen sum, da je bil ogenj podtaknjen.

* Obup v strahu pred sodbo. Te dni si je končal življenje 36letni kovinski strugar Josef Wiesthaler, uslužben v delavnicah državnih železnic in stanujoč v Studencih pri Mariboru. Nesrečnik, ki je bil osumljen uboja železničarja Klemenčiča pred kakima dvema mesecema v Razvanju, je bil zaradi svoje usode zelo obupan. Bal se je, da bi bil obsojen in bi seveda potem izgubil službo. Svoji ženi je dosledno zatrjeval, da je glede onega uboja nedolžen.

* Smrtna nesreča otroka. Na Ostrožnem pri Celju je zvrnil 9 mesecev stari sinček mizarskega pomočnika Maks Zupanc s štedilnika v kuhinji lonec vrele vode nase in dobil hude opekline po vsem telesu. Otroka so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam.

* Z glavo pod brzi vlak. Železniški obhodnik France Marolt z Dolskega je našel pri Podgradu ob desnem tiru, po katerem vozijo vlaki proti Zidanemu mostu, človeško truplo brez glave in obvestil o najdbi z zaloške železniške postaje orožnike v Vevčah. Nesrečnik je brezposelni tesar Florijan Bratun, po domače Zavirškov, ki je

sicer veljal za dobrega delavca, a je bil nekoliko vdan alkoholu. Ze večkrat je zadnji čas govoril, da si bo končal življenje. Pri njem sta orožnika našla britev in vrvi z zanko. Po načinu, kako je bila glava odrezana, sklepajo, da se je Bratun vlegel na tračnico pred prvim večernega beograjskega brzega vlaka.

*** Zločin nezvestega ljubimca s kovaškim kladivom.** Ze nad dve leti se je vodila srdita borba med zapuščenim kmečkim dekletom Francko in nezvestim ljubimcem Francetom, sinom bogate posestnice iz okolice Št. Vida na Dolenjskem. Brhka Franca se je predlanskim neke poletne nedelje jutraj odpravila k maši. Pot jo je vodila skozi samotni gozd pri Mačjem dolu. Presenečena je opazila za grmovjem sključeno človeško postavo, ovito z vrečo. Neznane je planil na Francko, jo podrl na tla in začel zlasti po trebuhu udrihati s kovaškim kladivom. Francka je bila že sedmi mesec v blagoslovljenem stanju in je zaradi teh kakor France, ki ji je postal nezvest in jo je tudi kaor France, ki ji je postal nezvest in jo je tudi že nagovarjal k odpravi. Napadu je sledila ovadba. Orožniki so Franceta prišli in po daljši preiskavi, v kateri je France trdovratno tajil gozdni napad, sta se vršili dve kazenski razpravi pred ljubljanskim malim senatom. Toda France je bil oproščen. Vesel takega uspeha se je France v spremstvu Lojzeta Omahna vozil nekoliko vinjen domov in mu priznal v podrobnostih, kako je Francko napadel. Zdaj se je pa reč kmalu tako zasukala, da je državno tožilstvo doseglo obnovo kazenskega postopanja. Vršili sta se zopet dve razpravi. Na predzadnji je nastopil priča Lojze z vso zgovornostjo in prisegel, da mu je France v vlaku pripovedoval o napadu v gozdu in kako je tolkel po ubogi Francki. Dne 15. t. m. se je vršila zadnja razprava, bila je zopet sila živahna. France je zatrjeval vso svojo nedolžnost, toda obremenilni dokazi so ga stili. Bil je obsojen na osem mesecev strogega zaporja in v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti.

*** S sablo ga je.** V Levancjih pri Sv. Urbanu pri Ptuj je šel po opravi v tamkajšnjo trafiko 35letni posestnikov sin Josip Horvat. Med potjo je opazil v temi neke postave in stopil bliže, da bi videl, kdo so. V tem trenutku je pa že začutil v trebuhu hudo bolečino in se zgrudil na tla. Eden izmed napadalec mu je namreč s staro vojaško sablo razparal trebuh. Horvata so prepeljali v bolnišnico.

*** Sedemnajst obtožencev.** Ze dolgo ne pomni sodišče v Ptuj tako velike razprave, kakor se je vršila te dni, ko se je moralo zagovarjati kar 17 obdolžencev. Obdolženi so bili Ivan Medved, Stefan Lorgar, Stefan Furek, Roza Premrzel, Franc Medved, Miha Krašovec, Franc Pernat, Anton Lorgar, Valentin Pernat, Jožef Kajzer, Jožef Kmetec, Jožef in Vinko Pleteršek, Ivan Premrzel, Jožef Pernat, Jožef Vedlin in Jakob Pernat, vsi iz občin Mihovcevi in Cirkove, da so 14. avgusta letos dopoldne ovirali orožniško patroljo pri delu. Orožniška patrolja je takrat zaplenila tri sode vina, ki ga je vozil Tomažu Hentak iz Velovška neki Martin Klep z Brega, ker nista imela dovoljenja, razpečavati vina po vaseh na drobno. Patrolja je spravila vino k županu Stefanu Vuku v Mihovcih v shrambo, pa so omenjeni obtoženci vdrli na dvorišče ter orožniško patroljo ovirali pri poslovanju. Sodnik je vsakemu prisodil 180 dinarjev denarne kazni, v primeru neizterljivosti pa tri dni zaporja.

*** Nočni vlom v trafiko.** V eni zadnjih noči je bil izvršen drzen vlom v trafiko gđe. Milice Strovsove v Kapucinski ulici v Celju. Neznani storilci so neopaženo izkopali široko luknjo v levo steno paviljona, v katerem je nameščena trafika. Odnesli so vso zalogo tobaka, cigaret in božičnih kart v skupni vrednosti 5000 Din in 1500 Din gotovine. O vlomilcih ni sledu.

*** Uboj zaradi litra vina.** Te dni se je pred novomeškim okrožnim sodiščem zagovarjal posestnik Josip Marušič iz Roviš pri Krškem. Obtožnica navaja, da je v nedeljo 14. avgusta s kolom pobil posestnika Franca Amigonija iz Roviš. Usodnega dne je bil Marušič v zidnici posest-

nika Josipa Starca v Rovišah, kjer je bilo tudi več drugih gostov. Pri tej priliki je posestnik Amigonij poklical k sebi Marušiča na liter vina ter pripomnil: «Na, Marušič, sedaj boš pa ti plačal liter vina, da ne boš govoril, da samo jaz popivam in pijančujem.» Te besede so povzročile prepir. Marušič je pahnul Amigonija od sebe, v istem trenutku pa je Amigonijev bratranec že potegnil nož. Amigonij je nato spodnesel Marušiču nogo in sta se oba zvrnila po tleh. Prvi se je pobral Marušič, ki je planil po kol, a mu ga je posestnik Anton Žibert izvil iz rok. V divji jezi je pa Marušič zagrabil za drug kol in oplazil Amigonija tako močno po glavi, da je drugi dan umrl. Marušič se je zagovarjal s silobranom, obsodili so ga na 8 mesecev ječe.

*** S sekuro nad očeta.** Te dni je bil zaposlen viničar France Krajna iz Gorenjskega vrha v Halozah s svojim sinom pri sosedu, kjer so kuhali žganje. Med sinom in očetom pa je prišlo do prepira. Sin je odhitel domov ter počakal očeta pred domačo hišo. Ko je prišel oče v bližino, je med njima zopet nastal prepir, med katerim je sin Ivan zamahnil s sekuro proti očetu ter ga zadel v levo roko. Razen tega mu je še zadal več drugih poškodb po vsem telesu, da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

*** Umor v pijanosti.** Ko je enega zadnjih večerov viničarjev sin Ivan Sampolec iz Brezovca v Halozah šel na obisk k Francetu Klajderiču, ga je ustavil posestnik Ivan Pinterič, zakričal nanj, kaj išče okrog njegove hiše ter ga pozval, naj se nemudno odstrani. Sampolec mu je mirno odgovoril, da mu ni ničesar storil in da zaradi tega ne bo kar tako odšel. Pinterič je nato planil nanj z odprtim nožem in mu prerezal čreva in odvodno žilo. Nesrečnika je pustil v groznih bolečinah na tleh, sam pa je izginil. Sampolec je podlegel poškodbam. Orožniki so Pinteriča aretirali in odvedli v sodne zapore. Zločinec priznava svoje dejanje in se izgovarja na pijanost.

*** Prijeti ponarejevalci srebrnega denarja.** Ze nekaj časa so ljudje opazili, da so se v manjših količinah pojavili v Suhi Krajini dobro ponarejeni desetdinarski srebrniki. Ponarejeni denar je krožil zlasti v občinah Smuki in Starem logu. Pred dnevi je prejel dva taka srebrnika tudi trgovec Lojze Hönigmann v Starem logu, ki je denar izročil orožnikom z izjavo, da je oba srebrnika prejel od raznašalca kruha Josipa Finka iz Starega loga. Hönigmann je Finka vprašal, odkod je dobil srebrnike. Fink je odgovoril, da mu jih je dal posestnikov sin Adolf König, ki stanuje v Rdečem kamnu v občini Smuki. Orožnikom, ki so ga zaslili, je König izpovedal, da je srebrniki moral dobiti najbrže na zadnjem sejmu v Žužemberku. Obema mladeničema so spočetka verjeli; ko so ju pa pozneje večkrat zaporedoma zaslili, sta zašla čimdalje bolj v protislovja. Misleč, da je v hiši pri Königu gotovo še kaj ponarejenega denarja, so orožniki izvršili pri njem hišno preiskavo. Zares so v zapečku v sobi našli leseno škatlo, v kateri je bil iz mavec lično izdelan model za vlivanje desetdinarskih srebrnih novcev. Nadalje so našli polovico modela za vlivanje dinarskih novcev in naposled eno stran modela za vlivanje 50parških novčičev, ki je bil izdelan iz bukovega lesa. Pri natančnejši preiskavi so našli tudi večjo količino svinca in aluminija. Po tem razkritju je König priznal, da je denar ponaredil in ga razpečaval s pomočjo svojega prijatelja Finka. Povedal je tudi, da je dal nekaj srebrnikov svojemu bratu, ki se je odpravil v Novo mesto na sejem z namenom, da spravi ponarejeni denar v promet, kar se mu je tudi posrečilo. Oba mladeniča sta bila takoj aretirana in odvedena v zapore.

*** Tvornica 20dinarskih kovancev.** V okolici Varaždina so te dni prišli na sled tvornici za izdelovanje dvajsetdinarskih novcev. Kovanci so precej dobro uspeli. Tvornica je bila v kleti nekega kmeta, ki je bil aretiran in izročen sodišču.

*** Ponarejeni kovanci na sejmu.** Na Martinovem sejmu v Radečah je neki mlad človek spravil med sejmarje osem ponarejenih 20dinarskih kovancev. Ko ga je neki moški prijel, je zlikovec začel

vpiti: «Primite ga, primite ga! Tisti je!» Pri tem pa je kazal med gručo ljudi in je sam začel teči. Ko so se prisotni zavedli, da so pravega izpustili, je bil ptiček že v gozdu, kjer je bilo zasledovanje nemogoče. Ponarejeni denar je malo svetlejši in bolj gladek.

*** Neobičajna bratovska ljubezen.** V Črešnjici pri Št. Petru živita na svojem domu že priletna zakonca, ki imata pri sebi tri sinove. Najstarejši, 27letni sin France, ki je bil do nedavnega zaposlen pri neki ljubljanski tvrdki in je rad podpiral starše, se je pred kratkim vrnil na očetov dom, kjer je hotel nekaj dni mirno preživeti. Toda Francetovega povratka se nista nič kaj veselila njegova dva mlajša brata, 25letni Alojzij in 14letni Jože. Ob vsaki priliki sta iskala prepir in sta povod vedno tudi našla. Nedavno pa sta se kar brez pravega razloga lotila Franceta v domači izbi. Lojze je bil oborožen z železnim svedrom za vrtnanje kamenja, mlajši Jože pa z lesenim toporiščem. Napadeni Franc se jima sploh ni mogel postaviti v bran, zato sta ga brata tem laže zmagala. Prizadejala sta mu na glavi 8 globokih ran. Ves oblit s krvjo je Franc z zadnjimi močmi ušel iz sobe. Brata pa v besnosti še nista mirovala. Pričela sta metati za bežičim Francetom kamenje, nato pa sta jo ubrala za njim, oborožena s krampom in vilami. O dogodku obveščeni orožniki so napravili preiskavo in zadevo prijavili sodišču. Napadeni Franc pa je moral v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji.

*** Rop iz l. 1925. pred sodiščem.** Pred senatom trojice v Novem mestu se je vršila te dni kazenska razprava proti 31letnemu Janezu Mrvarju iz Gotne vasi, sedaj bivajočem v mariborski kaznilnici, kjer odsedeva zaradi raznih pregreh večletno ječo, in proti njegovemu slepemu tovarišu 27letnemu Antonu Štanglu, istotako iz Gotne vasi, ki je prav tako v istem kazniškem zavodu zaradi več tatvin. Oba kaznjenca sta se morala to pot zagovarjati zaradi že skoro pozabljenega ropja, ki naj bi ga, kakor veli obtožnica, izvršila 31. oktobra 1925. popoldne na ravnatelja premogokopne družbe «Bele krajine» g. Jurija Novotnega. Ravnatelj Novotni se je ta dan napotil iz Črnomlja v rudnik Kanižarico izplačevati rudarjem mezde. S seboj je nesel v aktovki 40.000 dinarjev. Ko je mož prišel po cesti do Kristusovega znamenja ob kanižarskem gozdu, sta skočila iz zasede proti njemu dva moška in mu odvzela denar. Roparjev niso mogli izslediti. V juniju lanskega leta pa je dobila orožniška postaja v Črnomlju iz Zagreba pismo od osebe, ki se je izdajala za žensko. V tem pismu je neznanka navedla, da sta rop izvršila omenjena obtoženca. Priče na razpravi niso mogle izpovedati ničesar obtežilnega. Na razpravi je slepi Štangelj dejal, da mora imeti ta zločin na vesti le oni pisec, ki je pisal orožnikom v Črnomlju pismo, v katerem je navedel, da sta on in Mrvar prava storilca. Sodišče je izreklo oprostilno razsodbo zaradi roparskega napada na Novotnega. Obsojen pa je bil Mrvar zaradi tatvine kolesa v vasi Pečevniku na begu iz Ljubljane na tri mesece strogega zaporja.

*** V gostilne ne sme.** Okrajno sodišče na Brdu je prepovedalo Ivanu Brezniku, rojenemu na Viru in pristojnemu v občini Rafolče, oženjenemu delavcu, zahajati v krčme za dobo enega leta (od 21. septembra letos do 21. septembra 1933.).

*** Vlom v zidnico.** Med gradom Hmeljnikom in postajo Mirno pečjo stoji ljubka vinska gorica Hmeljič. Polno je po njej zidanic. V eni zadnjih noči pa je bila zidanka novomeškega posestnika in sodnega uslužbenca Leopolda Povšeta deležna neprijetnega obiska. Tatovi so vdrli skozi straniščno okno v zgradbo. Razbili so vrata v vežo in tam spet vrata v sobo. Odnesli so vse, kar je količaj uporabno: lovsko puško, tri rjuhe, dve odeji in po 40 žlic, vilic in nožev. Dol v klet niso niti šli.

*** Vlom.** Na Otinhribu na Strmeu pri Ljutomeru so tatovi vlomili v Vršičevo hišo. Z debelim drogom so razdejali železni križ na oknu in razbili vse ključavnice in zapahe. Odnesli so

znatno zalogo posteljnine, moška in ženska oblačila, skoro novo dvocevko z znakom in vso municijo. Orožništvo v Strigovi in Ljutomeru je uvedlo vsestransko zasledovanje. Posestnik Otinhrība je razpisal tudi lepo nagrado tistemu, ki pripomore k izsleditvi tatov.

* **Petičen berač.** Na Aleksandrovi cesti in drugih prometnejših ulicah v Ljubljani je nadlegoval ljudi že delj časa nepoznan, starejši berač, ki je znal biti prav ponižen, včasih pa tudi prav vsiljiv. Policijski agentje so ga opazovali že delj časa, a so ga pustili v miru. Nedavno se je berač spet nastavljal ljudem v Beethovnovi ulici, kjer ga je ustavil neki policijski uradnik in ga opozoril, da je beračenje prepovedano. Teda pa je prišel prosjak uradnika psovati in se je sploh vedel kakor prismojen. Njegovo obnašanje je dalo uradniku povod, da ga je odvedel na policijo, kjer so ugotovili, da imajo opraviti s 65letnim Štefanom Joščkvcem iz Zaprešiča pri Zagrebu, ki pa živi v Ljubljani že okrog 30 let. Pri telesni preiskavi so našli pri podjetnem Štefanu nad 3000 dinarjev gotovine v raznih bankovcih, medtem ko je imel v žepu le nekaj drobiža. Pri zasliševanju so se morali policijski uradniki znova prepričati, da je beračenje po mestu res prav donosen posel. Seveda, znati je treba, Štefanu se je zalelo, da je priznal čisto odkritosrčno, da plačuje po 200 dinarjev na mesec za stanovanje in da tudi vobče ne živi slabo. Kakor znano, je poleg Štefana v Ljubljani še nekaj beračev, ki prav dobro izhajajo. Obiskujejo redno svoje stranke in imajo te zanje vedno skromen milodar, medtem ko morajo drugi prazni izpred vrat, med njimi včasih tudi taki, ki so res lačni.

* **Za masiranje, pri prehlajenju, slabem krvnem toku, zlasti pa na revmatičnih bolečinah se že skozi 35 let najrajši uporablja kot zanesljivo domače sredstvo Fellerjev blago dišeči Elsafluid.** Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 58 Din brez nadaljnjih stroškov pošilja lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

* **Drzen vlom v klavnico.** Neznani nepridipravi, ki se jih zadnje čase itak povsod dovolj potika, so izvršili v petek v prvih nočnih urah drzen vlom v prostore škofjeloške mestne klavnice in napravili mesarju g. Matevžu Hafnerju z Mestnega trga znatno škodo. Lopovi so se prikradli h klavnici od zadnje strani ob Sori. Vrata so izlahka odprli z vitrihom, si prižgali luč in zagospodarili v notranjščini klavnice pri Hafnerjevi zalogi. Odnegli so 80 kg slanine in troje svinjskih plečet. Po izpovedi vojaka stražarja so bili vlomilci trije, eden večji, a dva znatno manjša in vitka. Vojak jih je opazoval, a ni vedel, da so se lotili tuje lastnine, nego je mislil, da hočejo napasti njega, in je zato pripravil puško na strel. Kdaj so potem nepoklicani gostje izginili in kako so odnesli plen, vojak ni videl. Orožništvo je marljivo na delu, da prime zlikovce.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

TUJSKOPROMETNO DRUŠTVO V METLIKI.

Metlika, novembra.

Metlika, središče lepe naše Bele krajine, je imela v nedeljo ustanovni občni zbor Tujskoprometnega društva za mesto in okolico. Lepo mestece, znano po svoji slavni zgodovini in prirodnih lepotah, zasluži, da bi ga tuji čimbolj obiskovali. V odbor novega društva so bili soglasno izvoljeni: za predsednika sreski načelnik g. Karfavaris, v ostali odbor pa ugledni metliški meščani gg.: Kopinič, Česnik, Ludovik in Robert Fuks, poslanec Makar, dr. Koder, Vižintin, Malešič, Koren, Kambič, Kremesec, Tončič, Rant in Štupar. Društvo je bilo ustanovljeno na pobudo delavnega ljubljanskega društva «Bele krajine», ki z največjo ljubeznijo skrbi za svoje sorojake in jim je v dnevih suše in pomanjkanja nabralo in poslalo denarja in živeža za preko 200.000 dinarjev. Zboru je prisostvoval zastopnik društva

iz Ljubljane, ljubljanska Zveza za tujski promet pa se je brzojavno opravičila zaradi bolezni ravnatelja in zaželela društvu najboljši uspeh.

Dela tega novega društva ni treba opisovati, ker je vsakemu posamezniku jasno, kolikega pomena je tujski promet v času gospodarskih težav. Posebno je potreben tujski promet Beli krajini, ki ji je bil doslej edini zaslužek vinogradništvo, a ta gospodarska panoga zdaj več ne prinaša zadostnih dohodkov.

Pri pospeševanju tujskega prometa bodo sodelovale nedvomno tudi vse okolišne občine, za katere bo društvo enako skrbelo kakor za mesto samo. Torej zložno na delo za našo lepo Belo krajino!

PRED VELIKIM VINOGRADNIŠKIM ZBOROM.

Ormož, novembra.

Spričo velikih gospodarskih težav, ki še posebej stiskajo vinogradništvo ljutomersko-ormoških gor, je sklicalo Vinarsko društvo v Ormožu, da pretrese vse možnosti samopomoči, na nedeljo 4. decembra po rani maši ob pol 8. v telovadnico meščanske šole veliko zborovanje vinogradnikov. Na zborovanju bodo poročali: narodni poslanec g. Lovro Petovar o današnjem stanju vinogradnikov in o trošarinskem zakonu v zvezi z vinogradništvom, inženjer g. Zupanič o rabi grozdja in potrebnih ukrepih vinogradnikov, ravnatelj g. Prijol pa o našem sadjarstvu in našem notranjem in zunanjem trgu.

Po poročilih predavateljev bodo sestavili zbirajoči resolucije, da opozorijo činitelje na hude gospodarske razmere naših vinogradnikov, ki kličejo po nujni pomoči. Zato mora biti vsak vinogradnik na tem zborovanju navzočen.

UGASNILO JE MLADO ŽIVLJENJE

S v. Lenart v Slov. goricah, novembra.

Dne 11. t. m. so žalostno zapeli zvonovi tukajšnje farne cerkve in naznanjali, da je zopet ugasnilo življenje. Umrli je v najlepši dobi svojega življenja priljubljeni mladenič Jožef Schönwetter. Vzela ga je zavrata morilka človeštva, ki je že spravila toliko žrtev v prerani grob. Lansko leto se je vrnil od vojakov domov s kaljo bolezni ter je pešal, dokler ga ni bolezen priklenila na bolniško posteljo, ki je ni več zapustil. Trpljenje je prenašal z vso potrpežljivostjo. Pogreb dragega pokojnika se je vršil v nedeljo 13. t. m. Iz oči vseh, ki so ga spremili na zadnji poti, so padale solze in kropile njegov zadnji dom, ki so ga obložili z mnogimi vencii. Počivaj sladko, naj ti bo lahka domača zemlja!

ŠMARSKA SOKOLSKA GODBA.

Šmarje pri Jelšah, novembra.

Že dolgo je živela v članih Sokola misel, da si ustanove lastno godbo na pihala. Razmere društvenega premoženja pa so to misel ubijale, toda predsednik godbenega odseka br. Dežela je pri društveni upravi izvojeval sklep, da se godba ustanovi. V novembru lanskega leta je pričel br. Dežela, kateremu je zvesto pomagal br. Ropret, pouk. V večernih urah se je zbiralo nad 30 mladih kmečkih fantov iz okolice k vajam. Niso se strašili ne velike oddaljenosti ne zime, še manj godrnjanja raznih ljudi, ki šokolstvu niso naklonjeni. — Lanski božič je prinesel krasne instrumente v skupni vrednosti 30.000 Din, katere si je društvo z jamstvom tridesetih članov in članic izposodilo pri tukajšnji Posojilnici. S tem je dobil naš trg sokolsko godbo, ki je edina v celjski sokolski župi.

Požrtvovalno in vztrajno delo enega leta bo ovenčano z uspehom. Na praznik uedinjenja dne 1. decembra bo godba prvič nastopila na akademiji. Ako sodimo po pestrosti in obširnosti sporeda, se vidi kar neverjetno, da so se naši godbeniki začetniki toliko naučili v razmerno kratki dobi. Za izredno požrtvovalnost br. Deželi in br. Ropretu na tem mestu vse priznanje in zahvala!

PREKMURSKI GLASNIK

CIGANSKI VLOMILCI V PREKMURJU.

Rogaševci, novembra.

Izredno drzen vlom je bil izvršen te dni v Rogoševcih. Neznani zlikovci so se po polnoči spravili na Rosenbergovo trgovino, ki je v bližini orožniške postaje. Da bi nemoteno izvedli svoj načrt, so postavili na več straneh straže, ki so bile oborožene s samokresi. Eden zlikovcev se je postavil celo pred vrata orožniške postaje, da opozori pajdaše na morebitno nevarnost. Plen so tatovi znosili na cesto in so se že pripravljali, da odneso blago proč. Prav tedaj pa jih je opazil vaški kovač in hotel o tem obvestiti orožnike. Ko pa je videl pred orožniško postajo temno postavu, je šel klicat sosede in orožniškega narednika, ki stanuje v bližini postaje. Orožniški narednik Hafner je takoj organiziral lov na zločince, ki so začeli bežati. Ker so jim pa bili zasledovalci že tesno za petami, so se poslužili orožja in začeli streljati. K sreči zaradi trde teme ni bil nihče ranjen.

Ko so slišali streljanje, so prihiteli tudi orožniki s postaje, na čelu jim poročnik g. Koprivica, ki je bil tamkaj na inspekciji. Kljub dolgotrajnemu in napornemu zasledovanju jih niso mogli dobiti.

Tatovi so morali pustiti vse ukradeno blago na cesti in zbežati praznih rok. Vlomilska tolpa je štela menda sedem zločincev, in sicer ciganov.

Prav tako drzen je bil vlom v Gornji Lendavi v Cipotovo trgovino. Tudi tukaj so se zločinci po polnoči spravili na delo. Vdrli so skozi izložbeno okno v trgovino na ta način, da so zlomili okove na izložbenem oknu. Delali so izredno previdno, tako da jih ni slišala niti služkinja, ki je spala v sosednji sobi. Tatovi so odnesli različnega blaga v skupni vrednosti preko 10.000 Din. Tudi ti zločinci so baje cigani in kaže, da bodo kmalu izsledeni.

Sirov napad na starčka. Sezonski delavci so se vrnili iz tujine. Prinesli so nekaj denarja domov, da bodo lažje prebili zimo. Tudi družinski očetje so med temi delavci. Jožef Polanec iz Vučje Gomile se je tudi vrnil domov k rodbini, a praznih rok, ker je ves zaslužek zapravil. Pred kratkim je brez vsakega povoda vdril v hišo 75letnega posestnika Rituperja ter navalil na ničesar hudega slutečega starčka. Z nekim topim orodjem ga je začel biti po glavi in po životu. Zaradi ropotanja sta prihiteli v sobo žena in hči in našli besno udrihajočega Polanca nad onemoglem Rituperjem. Prestrašeni sta zbežali po pomoč k sosedu županu, ki je prihitel z nočno stražo k Rituperju, toda napadalca ni bilo nikjer več. Ko sta se žena in hči pozneje vrnili sami domov, je bil Polanec zopet v hiši. V krvi ležečemu Rituperju je prigovarjal, naj ga nikar ne javi orožnikom, češ, da mu bo zato dal žganja. Mati in hči sta se njegove navzočnosti zelo prestrašili in sta ponovno tekli po pomoč. Pri zaslišanju je hudo ranjeni Rituper izpovedal, da mu je Polanec že pred dnevi grozil, da ga bo pretepel zaradi tega, ker je moral neki Polančev sorodnik plačati Rituperju nekaj denarja za bolečine po nekem pretepu. Stanje ranjenega Rituperja je zelo resno.

Zagonetka požiga Tokovega parnega mlin. Mali senat mariborskega okrožnega sodišča se je te dni pečal z zagonetno zadevo. Na obtožni klopi so sedeli 28letni ključavničarski pomočnik in kurjač Ludovik Hozjan iz dolnjelendavske okolice, mladoletni mlinarski vajenec G. iz Čentibe in tovarnar, znani bogatin Samuel Eppinger iz Dolnje Lendave. Vsa ta trojica je prišla na obtožno klop zaradi požarov, ki so uničili parni mlin Ludovika Toka v Čentibi. Iz obširne obtožnice posnemamo: Dne 30. septembra leta 1929. je nastal pri Toki prvi požar v kopici slame, 5. decembra istega leta je gorelo pri Toki drugič na skednju, 23. novembra leta 1930. je gorela zopet kopica slame, 26. decembra istega leta je pričelo v skednju goreti v mlatilnici, v katero je bila vržena goreča v petrolej namočena cunjia in na-

prej oribala skorjo in jih namočila o osminki litra belega vina; nazadnje primečaj še sneg šestih beljakov. Model namaži, stresi pripravljeno testo vanj in ga kuhaj eno uro v sopari. Kuhani pudding stresi na krožnik in ga daj s kuhanim sladkim belim vinom na mizo.

Grah na češki način. Rumeni grah namoči in ga kuhaj, luščine, ki plavajo med kuhanjem po vrhu, pobiraj z zajemalko in jih meči proč. Grah naj bo kuhan, a ne razkuhan. Kuhani grah odcedi. Vodo porabi za zelenjadno juho! Kozo dobro namaži z mastjo, potresi z drobtinami in stresi vanjo grah, po grahu potresi precvrte drobtine, precvrto čebulo in precvrte ocvirke, nato pa peci približno dvajset minut. Pečeni grah previdno zvrni na topel krožnik in daj na mizo.

Makaronov kipnik. Skuhaj makarone v slanem kropu. Kuhane odcedi in polij z mrzlo vodo, nato pa jih dobro zabeli. Četrta kile svinjske ali pa telečje pečenke drobno sesekljaj in prepraži na masti od pečenke. Popari pest jurčkov, jih sesekljaj in tudi prepraži. Prepraženo meso in jurčke primešaj makaronom. V četrti litra kisle smetane zmešaj eno jajce in nato smetano primešaj makaronom. Ena jajce zadostuje za 12 dek makaronov, mesa in jurčkov pa lahko vzameš več ali manj. Jed pa je boljša, če vzameš več mesa in jurčkov. Napravi še sneg iz enega beljaka, ki ga tudi primešaj. Potem vse skupaj osoli in stresi v dobro pomazano kozo, po vrhu posuj še naribanega bohinskega sira, pokapaj z raztopljenim sirovim maslom in speci. Če hočeš kipnik pripraviti za večerjo, ga lahko pripraviš že dopoldne, tudi spečeš ga lahko, a zvečer ga po vrhu pomazi z mastjo in postavi za pol ure v ne pretoplo pečico. Na okusu ne izgubi prav nič.

Cvetačni zrezki. Kuhaj cvetačo v slanem kropu, a je ne prekuhaj. Kuhano odcedi in sesekljaj. Dve jajci in žlico masti dobro zmešaj, primešaj cvetačo, žlico moke, dve žlici drobtin, nekaj sesekljane peteršilja in malo čebule. Vse skupaj dobro zmešaj in oblikuj zrezke, ki jih na masti speci. Če je zmes pregosta, prilij žlico vode, v kateri si kuhala cvetačo; če je pa preredka, dodaj malo drobtin.

ZANIMIVOSTI

× **Umetno srce so izumili.** Moskovski zavod za pretok krvi je izpopolnil aparat, ki ga po pravici lahko imenujemo umetno srce. Aparat sta izumila znanstvena sodelavca zavoda Brjuhonenko in Jankovski. S pomočjo njunega izuma se je zavodu posrečilo napraviti zadnje čase več novih, zelo važnih poizkusov, ki se znanstveni svet za nje že več let zanima. Prvi poizkusi so se vršili s psom, ki so mu odrezali glavo, pa je glava sama živel še celih šest ur. Presenetljive uspehe so dosegli tudi pri nadaljnjih poizkusih z ubitim psom. Umetno srce je vrnilo življenje ne samo glavi, temveč vsemu telesu mrtvega psa. Ta izredno važni izum je omogočil rešiti vprašanje, ki pomeni v znanosti pravo čudo. Znani moskovski zdravnik profesor Terebinski je s pomočjo tega aparata uspešno operiral več živalskih src. Profesor je razrezal srce in poedine zaklopke, napravil na njih najrazličnejše operacije, neizogibne pri neozdravljivih srčnih boleznih, napravil je 17 šivov, potem je pa srce zašil in znova napolnil s krvjo. Vso operacijo je delal profesor štiri in pol minute. Med operacijo je nadomestoval srce in pljuča omenjeni aparat. Takim operacijam je bilo podvrženo nad deset psov. Profesor Terebinski je začel delati svoje poizkuse pred dvema letoma. Vsi psi, ki jim je operiral srca, so še živi in ostali so pri zavodu za pretok (transfuzijo) krvi. Od časa do časa so jih učenjaki pregledali in izkazalo se je, da so bile operacije brezhibne. S tem je pa sproženo vprašanje možnosti operacije tudi človeškega srca. Osnovni pogoj uspešne operacije srca je, poskrbeti, da se kri med operacijo ne seseda. Tudi to vprašanje je moskovski zavod srečno rešil. Znanstveni sodelavci zavoda so odkrili celo vrsto sestavin, ki preprečujejo sesedanje

krvi. Kri ostane nedotaknjena ne samo, če jo izpuste iz žil, temveč tudi, če ostane v telesu. S pomočjo posebnih snovi ohranijo kri nepokvarjeno več ur.

× **Slepa ljubezen.** V preiskovalnem zaporu v Berlinu sedi Avstrijec Daschek, ki je eden najdrznejših zločincev, če so proti njemu naperjene tožbe resnične. Obtožen je, da je ukradel znamenitu tovarnarju radijskih potrebščin Philipsu v Haagu za dobra dva milijona dinarjev briljantov. Mož ima nevesto, hčerko enega najbogatejših nemških naseljencev na Javi. Predstavil se je mladenki kot baron Lucas, letalec in vohun med svetovno vojno. Mladenka se je zaljubila vanj, čeprav jo je neprestano varal in vodil za nos. Nekega dne ji je telefoniral, da je med drznimi poizkusi v zraku padel in se hudo poškodoval. Ženska je takoj odpotovala v letalsko pristanišče Staaken, kjer naj bi se bila zgodila nesreča, pa so ji povedali, da ničesar ne vedo o baronu Lucasu. Na Holandskem, kjer bi se bil na željo njenih roditeljev potegoval za mesto letalca na progi Holandska—Indija, je živel na nevestin račun. Na Dunaju je nevesta ugotovila, da Lucasov oče ni državnik, temveč sprevodnik cestne železnice. V Berlinu je pa zvedela, da živi pustolovec že več let z drugo žensko. Naposled so njeni starši izjavili, da hčerko razdedinijo, če ne zapusti sleparja. Hčerka je sicer staršem ugodila, vendar pa je izjavila, da bi pretrpela vse, samo če bi pustolovec prekinil svoje drugo ljubavno razmerje.

× **Preseljevanje živali.** V naravi je večno gibanje. Zemlja, vode, človek in živali se selijo. Navada, nagon pa tudi vremenski vplivi, pomanjkanje hrane ali povodnji izzivajo ta zagonetna potovanja. Prerijski volk, ki je že skoro izumrl, je bil pred sto leti v Ameriki kakor tudi v Rusiji še zelo številni gost. Kjer pač še živi, potuje zmerom v družbi še enega tovariša in zasleduje svoj plen tudi po nekaj sto kilometrov daleč. Zgodilo se je, da je izstradan volk sledil lovcu, ki je nosil ustreljeno živalco, po ves dan. Tudi verjeto potujejo. Znano je, da se glodavci z bliskovito naglico nekje pojavijo, pa prav tako nenadno izginejo. Tudi kunce in podgane neprestano potujejo. Največje potovanje kuncev je bilo l. 1858. v Šv. Ameriki, kjer so se premikale nepregledne vrste teh živali. Ako so morali čez reke, so sedli na plavajoč les in prišli na drugo obalo.

× **Nova vrsta svinj.** V zavodu za proučevanje in rejo domačih živali v Münchebergu so si več let prizadevali vzrediti posebno vrsto svinje. Hoteli so združiti dobre lastnosti domačih svinj, veliko plodnost, naglo rast in naglo debelitev, z odpornostjo proti vsem škodljivim vplivom, zlasti proti boleznim, kakor jo kaže divja svinja. Bilo je jasno, da je bilo treba križati krotke svinje z divjimi merjasci. To se je posrečilo in zdaj že rede svinje, ki imajo barvo divjih svinj. Pravijo, da so križanci z divjimi merjasci prav dobra pasma.

× **Ugonabljanje žuželk z elektriko.** V kmetijskem gospodarstvu so žuželke prava nadloga. Tako so v Zedinjenih državah izračunali, da povzročajo muhe samo v mlekarh letno okrog 60 milijonov dolarjev škode. Zato so se za ugonabljanje tega in drugega mrčesa oprijeli vprav modernega načina: Z visoko napetostjo napojene mreže na oknih in vratih so se izkazale kot dobro sredstvo. Vsaka žuželka, ki skuša lesti skozi mrežo, je takoj ubita.

× **Dve imenitni živali.** Znameniti živalski vrt newyorškega mesta je dobil zanimiv prirastek, namreč eno žabo in eno kobilco. Kdor se čudi, da se more tako veliko podjetje ukvarjati s tako navadnimi živalmi, se začudi še bolj, ko izve, da sta se pripeljali v New York v prvem razredu potniškega parnika, da sta uživali vso skrb, ki so je deležni potniki prvih razredov, in da so ju pred vkrcanjem zavarovali celo za več tisoč dolarjev. Ta žaba in kobilca namreč nista navadna žaba in navadna kobilca, temveč sta doma v Panami ter se odlikujeta po tem, da spadata med najboljše pevce v živalskem svetu. Panamska kobilca je s svojim zvonkim sopranom pravi slavček

Ure 40, 53,
64 Din

Meso. ciznice
44, 67, 85 Din

Budilke 30, 45,
69 Din

Krožniki 3'40,
4'50, 6'50 Din

Stroji za striženje las
31, 34, 67 Din

Lonci 3'50,
4'50, 6'75 Din

Klobuki
52, 68, 80 Din

Nahrbtniki 52, 60, 71 Din

Harmonike
265, 378, 700 Din

Trgovski dom
Stermecki, Celje št. 97
Zahtevajte brezplačni, bogato
ilustrirani cenik!

med živalskimi pevci, panamska žaba pa se odlikuje z zvanečim basom; poleg tega je po zunanjosti res lepa. Potem torej ni čudno, da sta se morali obe umetnici voziti v prvem razredu.

× **Nova mesta v Rusiji.** Po svetovni vojni so se zemljepisne karte zelo izpremenile. Nekatere države so se skrčile, druge narasle, pa tudi nove države so nastale. V Rusiji pa so celo zrasla nova mesta. Redkokomu so ta mesta znana, ker jih šole še ne uče in zemljepisne karte jih še niso zaznamovale. Imena imajo ta mesta pretežno po vodilnih ruskih komunistih. V bližini znanega Dnjeprostraja je kar čez noč zraslo vele mesto Novoje Zaporozje. Nadaljnja nova mesta so: Magnitogorsk v južnem Uralu, Slatinsk v zapadni Sibiriji, Prokopjevsk, Ančero-Indčensk, Karaganda, Kounrad, Beresniki, Bobriki, Igarka, Kandalša in Džeršinsk.

× **Brezposelni na Dunaju se množijo.** Urad za podpiranje brezposelnih delavcev na Dunaju je izračunal, da je dala prva polovica novembra 3381 novih članov bede. Zdaj ima Dunaj 115.796 brezposelnih delavcev, to se pravi, 25.205 oseb več kakor lani ob istem času.

× **Koliko je bojnih letal.** Po angleških podatkih ima Francija 2375 letal, Zedinjene države 1752, Japonska 1639, Italija 1507, Velika Britanija 1434. Po končani svetovni vojni je imela Velika Britanija največ letal. Kesneje pa je prostovoljno znižala njihovo število.

× **Žensko truplo v brzem vlaku.** Na postaji v Napoliju so odkrili v železniškem vagonu dva ročna kovčega. Ko so ju odprli, so našli v njih kose razsekanega trupla mlade ženske. Glava je bila ločena od vrata. Prav tako tudi noge in roke, ki so jih našli v drugem kovčegu.

× **Mrtva deklica je zapustila krsto.** Pred nekaj dnevi je bila prepečjana v bolnišnico v Braili v Rumuniji deklica Niculina Lepusco, ki je obolela za tifusom. Deklica je po nekaj dneh umrla. Zdravnik je ugotovil smrt in dal dekle prenesti v mrtvašnico. Ko pa je stopila naslednjega dne v hišo smrti strežnica, je našla krsto prazno, deklica pa je živa tičala v kotu. Strežnica se je seveda silno prestrašila in stekla k zdravniku, ki je takoj prihitel in dal deklatu injekcijo, nato pa je v teku ene ure res nastopila smrt. To pa strežnici spet ni bilo všeč, zato je dogodek prijavila policiji, ki odredila sodno raztelesenje,

Kačeli in motnje pri dihanju

postanejo lahko, če se zanemarjajo, predhodniki hudih pljučnih bolezni. Zato store dobro oni, ki se zavarujejo z uporabo pravega Zagorskega soka „Elsa“ za prsa in proti kašlju, izdelanega od lekarnarja Fellerja, zlasti v spremenljivih dnevih spomladi in jeseni, ki so tako nevarni pljučom in dihalnim organom. Slabotne osebe in otroci bi ga morali

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. št. 500 z dne 21. marca 1932

zdravnika pa zaprla, dokler ne bo komisija doglala, če ni deklica morebiti umrla zaradi in-
jekcije.

× Saano urevje na ...
newyorški list poroča o krasnem stanovanju, ki si ga je bil uredil švedsk. kralj vžigale Ivar Kreuger v nebotočniku v New Yorku. Po Kreugerjevi smrti je najel to stanovanje ugleden newyorški zdravnik. Novi najemnik je povabil novinarje, da bi si ogledali naravnost praviljeno opremljeno stanovanje pokojnega švedskega velikaša. Kreugerjevo stanovanje je imelo devet sob, poleg tega pa seveda več stranskih prostorov in poselskih sob. Vse sobe so krasno poslikali umetniki. Kreuger je imel zelo rad lepo razsvetljavo in zato je moralo biti njegovo stanovanje krasno razsvetljeno. Svetloba pa ne prihaja v sobe neposredno, žarnice so skrite za prizidki in prižigajo se na krajih, kjer bi človek ne pričakoval stikala. Vsaka soba ima belo, modro in rdečo razsvetljavo. Nekatere sobe imajo na strop h steklene plošče, ki so razsvetljene podobne ognjenim posodam. Preden je Kreuger zvečer zaspal, je razsvetlil svojo spalnico tako, da bi človek mislil, da je vsa v ognju. Potem je pa naenkrat ugasnil vse luči, le v vseh kotih so gorele majhne žarnice. Na terasi nebotočnika si je bil uredil Kreuger razkošen vrt. Iz Francije so mu pripeljali več ton prsti in na vrh nebotočnika je posadil češnje in češp'je, poleg tega pa raseta tam dve, zdaj že debeli vrbi. Sadno drevje na nebotočniku dobro uspeva. Ves vrt je ovenčan z modrimi in rdečimi žarnicami. Dva bazena z zlatimi ribicami sta od spodaj rdeče razsvetljena. Sobe imajo stropno prežračevalno napravo, ki je skozi njo prihajal nov zrak, in sicer brez poletje ohlajen, brez zimo pa segret. Kreugerjevo navdušenje za barve se kaže tudi v pohištvi. Jedilnica s prekrasnim lestencem ima zeleno pohištvo, zlatozelene stene in črnozeleno zastore. Pri eni steni stoji velik zelen gramofon. Salon je v rdeči barvi z mahagonijevim pohištvi. Stanovanje je bilo urejeno leta 1927. in oprema je stala 250.000 dolarjev.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Jajca smrde.

Mihec: «Mamica vam vrača jajca, ki jih je pri vas kupila, ker preveč smrde.»

Branjevec: «Pa vendar tvoja mamica ne misli, da ji priložim še steklenico kake dišave...»

Navihane.

A: «Zakaj pa hujskate stakvjuče, naj mečejo kamenje v okna?»

B: «Ker sem odpuščen steklar.»

MALI OGLASI

Brezobrestno posojilo

za odkup zemljiškoknjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje «Zadruga», Ljubljana, poštini predal 307. — Sprejme zastopnike! 343

Priporočam in nudim

svoje mlevske izdelke po najnižjih cenah. Sprejemam tudi domačo pšenico v mletje in zamenjavo. Valjčni mlin Fran Juvan, Srednje Gameljne, pošta št. Vid nad Ljubljano. 353

352

Posestvo

v okolici Ljubljane vzamem v najem. Ponudbe na S. Stepančiča, poštroležeče, Blanca pri Sevnici.

jemati vsak dan, ker je, razen tega, da ima prijeten okus, tudi hranilen in koristno vpliva na telesno moč in odpornost. 2 steklenici 50 Din, 4 steklenice 92 Din z omotom in pošt-nino vred pri

lekarnarju **EVGENU V. FELLERJU**

Stubica Donja, Elsatr 360 (savska banovina).

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. št. 500 z dne 21. marca 1932

Pred sodiščem.

Sodnik: «Priča Klobuštrač, ali veste tako tečno, kaj se je zgodilo, da bi lahko prisegli?»

Klobuštrač: «Točno ne vem, gospod sodnik, prisegel bi pa lahko...»

Prijeten spomin.

Sobarica v hotelu: «Gospod šef, gost Hlačoper je odnesel iz sobe s seboj rjuhe in odejo.»

Hotelir: «Gromska strela! Zdaj šele razumem, zakaj mi je ob slovesu dejal, da jemlje s seboj iz mojega hotela prijeten spomin...»

Živinorejcem

priporočamo zanje tako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje o načinu kako se živali prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v različnih slučajih nagle obovesti, ko pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju pri prisku meo parklji, opeklin, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vime, griski, zaprtju, koliki, nape-njanju govee u ovac, pri tu in pred

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnecarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopani v s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

PROVANDEIN

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlažje vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, od-delek 5.

KA-LE-FLUID

Uporablja se pri oslabiljenih živeh, pri izmučenosti, pri popolni nevrastenosti. Zahtevajte brezplačno detajlno literaturo:

Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković.

«KALEFLUID»

se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah.

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, S. broj 5300 z dne 28. marca 1932.

Zaročenci in zaročenke!

Preden stopite v zakon, naročite takoj novo došlo zanimivo in jako poučno knjigo, v kateri so navodila o zakonskem življenju, o spolnem občevanju, o prvi poročni noči, navodila za časa nočnosti, dojenja, menstruacije, o spolnih boleznih in o zabodah spolnega življenja. Za mladino e knjiga nepr merna. — Kdor pošlje v pismu 20 Din, se mu pošlje knjiga franco na njegov naslov. Po povzetju Din več. — Pošilja se diskretno po pošti.

AMBROZIČ, Ljubljana, poštini pr. dal 74.

Najnoveše dvokoleso z motorčkom 1 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozčki, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Cenik franko.

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

OPZORILLO SVINJEREJCEM.

Znamenit belgijski preparat, poznan širom sveta, ki preprečuje bolezni pri prašičih in jih zdebela za dva do tri mesece prej. Tovarna tega izbornega preparata je v želji, da ga izkoristijo vsi rejci, vključno krizi sklenila, da ponovno zniža cene.

Izkoristite priliko in kupite takoj pri svojem trgovcu originalen zavojček z okoli 800 grami, ki stane sedaj samo 25 Din, pa se naglo prepričate o resničnosti naših navodil.

GARANTJA. Za primer neuspeha sprejmemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar. Ako ga v svojem okolišu ne dobite, pišite nam, da ga vam pošljemo vsako količino. Navodilo vsakemu zavojčku pridano v našem jeziku.

Generalni zastopnik za dravsko banovino

JOSIP JUNC, Vrtača št. 4/II.

Za vas, ki ste potrebni miru in razvedrila! Za vas, ki ste potrebni oddiha!

Za vas, ki v težkih bojih za obstanek in v velikih skrbih sami ne morete poslati svojih misli v čudoviti svet fantazije, da bi se tako vsaj za kratek čas umirili in odpočili,

so romani iz »Jutrove« knjižnice dragocena pomoč, ker razbijajo najmočnejše spono, v katere so zakovane vse vaše misli in vsa vaša duša v vsakdanjih skrbih in težavah. Knjige vas popeljejo v nov svet, vas za nekaj časa rešijo vseh skrbi in vam tako nudijo najboljše razvedrilo in oddih, iz katerega črpate potem nove moči za uspešno delo in za zmago nad vsem težavami. Po duševnem razvedrilu ste deležni tudi toliko potrebnega zdravega spanja, ki so vam ga prej kvarile težke skrbi.

Vse čudovitosti fantazije, poleg tega pa tudi mnogo poučnega in potrebnega vam nudijo te knjige. Novo življenje, raj v krasni prirodi pričara »Onkraj pragozda«, »Tigrovi zobje« ti dajo mnogo misliti, pri tem pa spoznaš in občuduješ velikega junaka in bistroumnega detektiva Arsena Lupena. V fantastični krog ameriških banditov, ki so potopili in izropali največji luksuzni parnik, te povede »Rdeča megla«. V »V krempljih inkvizicije« najdeš predstavljene strašne človeške zablode iz dobe inkvizicije, v romantičnem vrvenju, ki pa razkriva tudi mnoge zgodovinske dogodke in skrivnosti, spoznaš Papežinjo Fausto in junaka Pardaillana, Pater Kajetan pa je vzor duhovnika, ki je moral zaradi svojega čistega značaja marsikaj pretrpeti. V knjigi »Zvestoba do groba« so drastično opisane spletke na dvoru francoskega kralja Henrika III., našteji pa bi lahko še razne druge enako mične romane in zgodbe, ki imajo vse vrline zelo zanimivega čtiva. Ko prečitaš le eno od teh del, boš z veseljem opazil, kako zdravilno vpliva zanimiva knjiga na misli in na živce.

Oskrbite se zaradi tega s knjigami za vso dolgo zimo! Knjige so tudi najboljše darilo za Miklavža in za Božič. Nabavo knjig hočemo omogočiti vsakomur, zato pa jim od danes naprej (do 25. decembra) znižujemo cene. Zlasti globoko bomo znižali cene knjižnim skupinam, da si jih lahko nabavi vsaka družina.

Knjige dobite v Ljubljani v obeh oglašnih oddelkih »Jutra« in v upravi »Jutra« v Knafljevi ulici. Naročite in plačate pa jih lahko tudi v vseh podružnicah »Jutra«: v Mariboru, Celju, v Novem mestu, na Jesenicah in v Trbovljah. Tekom treh dni vam jih bomo poslali po pošti.

Spodnjo naročilnico izpolnite točno in jo pošljite v upravništvo »Jutra« v Ljubljano, ali pa jo oddajte pri najbližji podružnici »Jutra«, kjer naročene knjige tudi plačate. Skupine knjig in cene so naslednje:

I. skupina knjig iz zbirke »Jutrove« knjižnice.

Vsa skupina stane broširana Din 50.—, vezana Din 80.—, poština Din 7.—.

Anton Melik, Do Ohrida in Bitolja (poto-
pis),
Oskar Hubicki, Roman zadnjega cesarja
Habsburžana,
Stanley Weyman, Rdeča kokarda,
Zane Grey, Zelezna cesta,
Staroslav, Gostilne v stari Ljubljani,
Aleksander Dumas, Zvestoba do groba.

II. skupina knjig iz zbirke »Jutrove« knjižnice.

Vsa skupina stane broširana Din 60.—, vezana Din 100.—, poština Din 7.—.

Sinclair Gluck, Zlati panter,
Cevre Richter-Frich, Rdeča megla,
Claude Farrere, Gusarji,
Michel Zevaco, V krempljih inkvizicije,
Jean de la Hire, Lucifer.

III. skupina knjig iz zbirke »Jutrove« knjižnice.

Vsa skupina stane broširana Din 60.—, vezana Din 100.—, poština Din 7.—.

James Oliver Curwood, Onkraj pragozda,
Gustave le Rouge, Misterija,
Maurice Leblanc, Tigrovi zobje,
O. Phillips Oppenheim, Milijonar brez
denarja,
M. Zevaco, Papežinjo Fausta,
E. G. Seliger-Brat, Ugrabljeni milijoni.

IV. skupina knjig iz zbirke »Jutrove« knjižnice.

Vsa skupina stane broširana Din 60.—, vezana Din 100.—, poština Din 7.—.

J. O. Curwood, Lov za ženo,
Artur Bernede, Belfegor,
Jack London, Roman treh src,
Donald Keyhoe, Gusar v oblakih,
Frank Heller, Blagajna velikega vojvode.

V. skupina knjig iz zbirke »Jutrove« knjižnice.

Vsa skupina stane broširana Din 60.—, vezana Din 100.—, poština Din 7.—.

Marcel Priollet, Seržant Diavolo,
Rene la Bruyere, Hektorjev meč,
Veridicus, Pater Kajetan,
Aleksander Dumas, Zvestoba do groba,
Frank Heller, Blagajna velikega vojvode.

VI. skupina knjig iz zbirke »Jutrove« knjižnice.

Vsa skupina stane broširana Din 60.—, vezana Din 100.—, poština Din 7.—.

Anton Melik, Do Ohrida in Bitolja,
Oskar Hubicki, Roman zadnjega cesarja
Habsburžana,
Emerson Hough, Možje,
Staroslav, Gostilne v stari Ljubljani,
Veridicus, Pater Kajetan,
Jean de la Hire, Lucifer.

„Življenje in svet“.

Poljudno znanstvena in pripovedna
tedenska revija.

Prav priporočljiva za družine z ukaželjno
in srednješolsko mladino.

Na razpolago so kompletni zvezki za prvih
7 knjig.

Cena zvezkom za eno kompletnih knjig
Din 20.—

Ce vzame kdo 3, ali več knjig, knjiga po
Din 15.—

Poština za posamezne knjige Din 3.—

Seznam knjig in znižane cene za posamezne knjige iz »Jutrove« knjižnice.

Heller: Blagajna velikega vojvode Din 10.—
Farrere: Gusarji » 10.—
Hire: Lucifer » 15.—
Leblanc: Tigrovi zobje » 15.—
Veridicus: Pater Kajetan » 15.—
Dumas: Zvestoba do groba » 15.—
Curwood: Onkraj pragozda » 10.—
Rouge: Misterija » 15.—

Hubicki: Roman zadnjega cesar-
ja Habsburžana Din 15.—
London: Roman treh src » 15.—
Bruyere: Hektorjev meč » 10.—
Zevaco: Papežinjo Fausta » 20.—
Curwood: Lov na ženo » 15.—
Seliger-Brat: Ugrabljeni milijoni » 20.—
Oppenheim: Milijonar brez de-
narja » 10.—
Staroslav: Gostilne v stari Ljub-
ljani » 10.—
Melik: Do Bitolja in Ohrida » 10.—
Grey: Zelezna cesta » 20.—
Weimann: Rdeča kokarda » 20.—
Sinclair: Zlati panter » 15.—
Zevaco: V krempljih inkvizi-
cije » 30.—
Priollet: Seržant Diavolo » 25.—
Hough: Možje » 25.—
Keyhoe: Gusar v oblakih » 20.—
Bernede: Belfegor » 20.—
Richter: Rdeča megla » 15.—

Vse navedene knjige imamo tudi vezane
na zalogi. — Vezava za vsako knjigo
Din 8.—

Miklavž in Božiček ne smeta poznati krize, otrok pa je ne razume.

Bistvo otroške mladosti je zahteva sreče in veselja in svet, naj bo še tako trd in skop napram odraslim, mora otrokom to nuditi. Marsikatera dobra mamica in očka sta v velikih skrbih, na kak način bosta mogla Miklavž in Božiček v teh hudih časih osrečiti njihove malčke. Kakor vedno doslej, tako tudi tokrat radi prevzamemo del teh skrbi nase.

K osrečevanju mladine smo radi ob vsaki priliki prispevali po svojih močeh in poskrbeli smo tudi letos, da Miklavžu in Božičku ne bo težko oskrbeti primernih darov, med katerimi ne bo manjkalo mladinskih knjig, ki prinesejo v vsako družino toliko nedolžnega veselja in sreče.

Knjige »Jutrove« mladinske knjižnice, ki nudijo otrokom poln koš veselja in radosti in jih na zimo prijetno umirijo, so sledeče:

Prigode porednega Bobija
Sinko Debelinko
Prigode gospoda Kozamurnika
Janko in Stanko
Skok, Cmok in Jokica
Bratec Branko in sestra Mica
Sambo in Joko
Osel gospoda Kozamurnika
Vrtičarček in Šilonoska
Popkins

Pri odjemu vseh 10 knjig Din 90.—, poština Din 7.—

Pri odjemu 6 knjig Din 60.—, poština Din 5.—

Pri odjemu 4 knjig Din 44.—, poština Din 3.—

Posamezna knjiga stane Din 12.—, poština Din 2.—

Naši romani so kot filmi najbolj napete in razburljive zgodovinske in fantastične vsebine. Nobenih dolgočasnih opisovanj. Napeti in razburljivi dogodki, katerim sledijo zopet dogodki polni pristrčnosti in vzgledne junaške ljubezni, se vrstijo s kinematografsko hitrostjo. — Naročite si jih takoj po naročilnici ali pa v najbližji »Jutrovi« podružnici, da ne boste prepozni.

Podružnice »Jutra« se nahajajo: v Mariboru (Gospodsk ulica), v Celju (Kocenova ulica 2), v Trbovljah, na Jesenicah in v Novem mestu.

Upravništvo »Jutra« v Ljubljani.

Podpisani naročam sledeče knjige:

Skupino I., II., III., IV., V., VI. za Din _____

Posamezne knjige: _____

G. Th. Rotman: Gospod Kozamurnik in njegov avtomobil

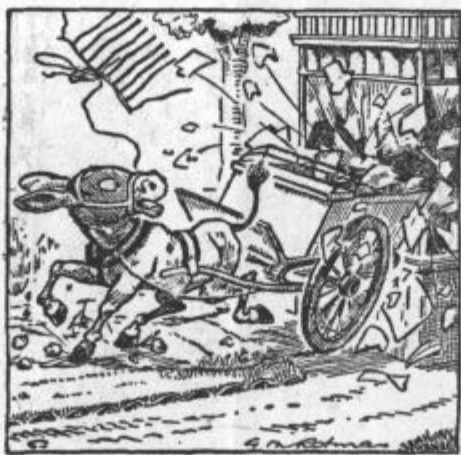
79.
... priletel baš na kolena neke gospe, ki je sedela s svojo prijateljico v njihovem tatničku. Obe dami sta se ustrašili, da nikoli tega.

G. Th. Rotman: Janko in Stanko

33.
Skozi eno izmed odprtih oken sta zletela naravnost v dvorec. Tam je zadovoljno sedel stari bogataš in pušil vodno pipo: SST! SST! Tedajci pa so se zganili zastori; slišal je skok, toda videl ni ničesar. Toliko, da ni od strahu izgubil copate. »Ali boste takoj izpustili ubogega najemnika in njegovo ženo?« je kričnil Stanko s kar moči strašnim glasom. — »Ne, najprej morata plačati najemnino,« se je zadržal hudobnež, vendar mu je bil glas dokaj bo-

G. Th. Rotman: Osel gospoda Kozamurnika

6.
Reski mahoma se je odlomil cel kos ograje; osel in voz sta sadenski zletela po lepih tulipanih in tisti mah, ko je gospod Kozamurnik dokončal svoj govor, se je trahl! sesul ves pomol.

G. Th. Rotman: Kralj Debeluh in sinko Debelinko

Debeluh in Debelinko sta vstala in sta šla za ježem. Prišli so do majhne hišice; jež je s palico potkal na vrata in velik racak je stopil na prag. »Prepelji ta dva palčka, brodnika,« je velel doktor Vohljač in jo plačal prevoznino.

G. Th. Rotman: Bratec Branko in sestra Mica

(Pravljica s slikami)
(Ponatis prepovedan)

27.
»Bal si se le, da ti ne bi navili ure, pa si hotel poiskati sestrico, preden se vrnejo roditelja domov. Tako blizu si bil pri očetu in materi in vendar si se splazil ob nju kakor tat in se šel igrati z razposajenimi